

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״נ

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״נ מרים שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

גב א מיי פ"א מהלכות
יעוס הלכה ט:
גב ב שם הלכה א:
גב ג מיי פ"ב מהלכות
פלא מקדש הלכה ו:
גב ד שם הלכה ח:
גב ה שם הלכה ו:

רבינו הננאל

לה הרי זה גיטין ע"מ
שלא תמות רחל חברתך
ואם מתה רחל לא יהיה
גט ואת אשתי ולרחל אמר
לה הרי זה גיטין ע"מ
שאכנס בכנסת אם אכנס
לכנסת הרי את גרושה
ממני ואם לא אכנס לא
יהא הגט גט אם מתה רחל
בטל הגט ונשארה לאה
אשתו ואם מתה לאה
נשארה רחל באישות
אצלו שהרי לא נכנס
בכנסת. מאי איכא
למימר דילמא מתה
רחל בפלגא דעבודה
ונמצא שהיתה בחצי
העבודה רחל אשתו וכיון
שמתה עכשיו בטל הגט
ונמצא לאה אשתו
בתיים בהתחלה בעבודה
כשוראה אם היא רחל
גוססת מקדים ועייל
לכנסת ונתקיים הגט
ונמצא לאה לברה
אשתו. ירושלמי ולא
נמצא קנה אשה ביה"כ
משום שבות התירו
במקדש. מתקיף לה
רבינא אמ משום דכתיב
ביתו [אינו] רשאי להיות
לו ב' נשים יבמה דכתיב
בה אשר לא יבנה את בית
אחיו אם יש לו ב' נשים
לא תתייבם אפילו אחת
מהן. ודחי יבמתו יבמתו
ריבה כלומי היה לו
לכבוד (ב) ועלתה יבמתו
ועלתה יבמה השערה.
יבמתו דכתב למה לי.
אלא אפי' יש שם שתיים
ועלתה אחת מהן היא
יבמתו והדין יבמה.
ואקשינן תוב כיון דאמר
כניס לה והדר מגריש לה
על תנאי כלומר אינה
נקראת בית עד דכניס לה
ארוסה לא תתייבם דהא
אינה בית. ודחי לא תהיה
אשת המת החוצה כתיב
החוצה לרבות הארוסה:
ת"ר כ"ג מקריב אונן
ואינו אוכל ר' יהודה
אומר כל היום. ובא רבה
לומר כל היום כולו אפילו
אם הוא בביתו מביאין
אונן ומקריב כל היום
אינו הוא תניא היה עומד
ומקריב ע"ג המזבח ושמע
שמת לו מת מניח עבודתו
דיוצא דברי ר' יהודה ר'
יסי אומר יגמור השתא
לר' יהודה אפוקי מפקינן
ליה ואת אמרת מיייתנן
ליה מתוך ביתו כדי
להקריב אלא מאי כל
היום פי' ר' יהודה בתימה
אומר כל היום מקריב

חשק שלמה על ר"ח
(א) נראה דל"ל היה לו לכמו
ועלה השערה ועלתה יבמתו
השערה דכתב למה לי וכי.

ליקוטי רש"י

החוצה לרבות את
הארוסה.
נחאמרנה מן האירוסין לרבות
מקריב אונן. מדאמר לו [הן] למשה
ולמנו דכ"ג מקריב אונן [מק"י ד:].
דכתיב לאצו ולאמו לא יטמא וכן
היה מקדשו לא יטא ולאמו לא יטמא
וכן המקדש לא יטא אצו ולאמו
שהעבודה שיעבוד [אינה מחוללת
הא אחר הדיוט שלא יטא ולאמו
וכי].

הגהות וציונים
[א] ע"י פירש"י דיבמות יג: החוצה משמע חיצונה שלא נתקרה עדיין לביתא [גליון]:
[ב] צ"ל רבה (גבורת ארי, וכ"ה בכמה כתי' ובר"ח): [ג] כתי' ואם: [ד] "כאן" ליתא
בכתי' [ה] דבור זה נדבור שלאחריו שייכים להלן אחר ד"ה ודילמא (הג"ר שמחה מדעס): [ו] ל' הגמ' סוטה ו
ע"ב (הג"ר שמחה מדעס): [ז] עיין מהרש"א ובהגהות והערות שם: [ח] צ"ל ל"ה (באה"מ): [ט] צ"ל ולא
(רש"ש): [י] יש להוסיף דפריך (באה"מ): [יא] צ"ל דבשעה שהיא בריאה אינה רשאה (באה"מ): [יב] "ניחא"
מיותר (שיח יצחק): [יג] צ"ל גזרו (גליון): [יד] שייך לרף יד ע"א (גליון): [טו] "דאבילות" מיותר (רש"ש):
[טז] וכן הגיה שיח יצחק בשם שיטה כתי'. ורש"ש הגיה כלל בלהיות עומד:

אלא אומר לה ע"מ מנת שאכנס לבית הכנסת. *לדע"ג
דכבר הקשה לו דילמא לא עיילא לבי כנישתא ה"מ גבי ידיה
שהנשים עלולות הן (א) אצל כהנים זריזין הן (ב) וכ"ש כהן גדול זריזו טפי
ולא ישכח ועוד גבי ידיה חיישינן טפי לפי שאינה תדירה זכאן לראות
אם לא תמות חצירתה שתיכנס היא
לצית הכנסת דאטו צפכה תלו לה (א):
לחדא אומר לה ע"מ מנת שאכנס
כו'. (א) פי' ולשניה אומר על

מנת שלא תמות חצרתך דמו ליכא
למיחש למידי דאי מתה השניה
צפגלא דעבודה עייל לצית הכנסת
והוא ליה גיטא למפרע וליכא שני
צמים ואי לא מיייתא לא הא ולא הא
הוא ליה דקמיייתא גט ולא לעול
לצית הכנסת ואי מיייתא קמיייתא
צפגלא דעבודה כיון דשנייה לא
מיייתא דלמייתא דתרתיה לא חייש הוא
לה מגורשת למפרע ולא לעול לצית
הכנסת אצל אי לא מגרש אלא לאה
ואמר לה על מנת שאכנס לצית הכנסת
ולא אומר לרחל מידי דילמא מיייתא רחל
צפגלא דעבודה והיכי לעצד אי עייל
לצית הכנסת קס ליה מכלן ולהצא
צלא צית ואי לא עייל לצית הכנסת
הרי עצד מקצת עבודה בשני צמים
הלכך לא אפשר צע"א וגם הלשון
משמע כן מדקאמר לחדא אומר לה
מכלל דאף לשניה אומר והתנה עמה
צירושלמי (א) משמע אשה אחת מתקינן
לו מזמנין אותה שאם תמות אשתו
ציום הכפורים שיקדש זאת ציה"כ
ופליג אגמרא דידן דפריך החס ויקדש
מאחמול דמשמע ליה מתקינן צהזמנה
צעלמא ומשני וכפר צעדו וצעד ציתו
(ויקרא טו) ולא צעד שני צמים ופריך
ולא נמלא כקונה קנין צצצת ומשני
משום צצות החירו צצמקדש א"ר חנינא
הדא אמרת הלין דכנסין ארמלן צריך
לכונסן מצעדו יוס שלא יהא כקונה

קנין צצצת נ"ל לפרש צחולה שיש לה חופה מצעדו יוס משעה שנכנסה לחופה קנאה לכל דבר להכי מותר לצא עליה צצצת אצל אלמנה שאין
לה חופה ואינה נקנית לצעלה לירשה וליטמא לה ולהפך נדריה אלא ע"י ציאה צריך לצא עליה מצעדו יוס שלא יהא כקונה קנין צצצת
ואפילו את"ל שיש לאלמנה חופה קודם ציאה נ"ל דחוד שמתייחדת עמו היינו חופתה וזה יש לעשות קודם השצת אצל צחולה משלימה צצניומא
הוא חופה שלה וזה היו רגילין לעשות ציום אצל לא היו מייחדין אלא צלילה סמוך לציאה והשתא קאמר צירושלמי הלין דכנסין ארמלן צריך
לייחדן מצעדו יוס דחוד שלה היינו חופה וכן נראה לי יותר לומר דאלמנה נמי אית לה חופה קודם ציאה ויש לזהר צמאי דפרש"י שהכונס
אלמנה צריך לייחדן (א) מערב צצת אחר צצצת הנשואין: **ולחדא** אומר לה הרי זה גיטין ע"מ מנת שאכנס לבית הכנסת. *לדע"ג
צפגלא דעבודה כיון דלא עיילא לביה"כ הוה מגורשת למפרע וליכא שני צמים: **ודילמא** לא מיייתא חצרתה ולא עיילא לבית הכנסת.
נ"ל דל"ג דלא (א) עיילא היא דהא מדלא קאמר על מנת שלא תיכנס חצרתך לצית הכנסת אלמא דמייירי דאמר ללאה ע"מ שלא תמות רחל ולרחל
אמר על מנת שלא תיכנס היא עצמה לצית הכנסת וא"כ הכי פריך ודילמא לא מתה רחל ולא עיילא רחל לצית הכנסת ואי הוה גרס היא משמע (א)
ודילמא לא מתה רחל שהיא חצרתה של לאה ולא עיילא היא ללאה הא דנקט גבי ידיה על מנת שלא תכנסו לצית הכנסת וצמון גבי ידיה
על מנת שאכנס י"ל דלא הוה מצי למימר גבי ידיה על מנת שתכנס צצעה (א) שהיא צצריאה דאינה רשאה לייכנס לצית הכנסת דילמא מיייתא
חצרתה וקס ליה צלא צית וכשתהיה חולה ונטויה למות אינה יכולה לייכנס אע"פ שהיא יכולה להתנות תנאי אחר שיוליכו לצית הכנסת מ"מ
השתא מיהת לפי תנאו לא הוה מצי למימר איפכא וגבי ידיה ניחא (א) דמצי למימר על מנת שאכנס ניחא ליה טפי למימר מלומר שלא אכנס
משום דפריך וקס ליה צלא צית ואחא ניחא ליה טפי לשנויי על מנת שאכנס דליכא למיחש כולי האי דילמא עציד מעשה ועייל וקס ליה
צלא צית וקל להצין: **היה** עומד ומקריב ושמע שמת לו מת וכו'. רש"י פירש צכהן הדיוט איירי דחוק עצמו לפרש לפי זה ול"י דצכהן
גדול איירי אף על גב דכ"ג מקריב אונן ה"מ מדאורייתא אצל מדרבנן ס"ל לרבי יהודה מניח עבודה ויוצא ואל תתמה דהא מסקינן גזירה
שמת יאכל אלמא אע"ג דכ"ג מקריב מדאורייתא כל היום (מודו (א) ציה רבנן א"כ צרייתא נמי איכא למימר מעיקרא דצ"ג איירי ומדרבנן
ועוד לכאורה משמע היה עומד ומקריב אע"ג דאכתי לא התחיל צעודה אלא עבודה צצו והיכי קאמר ר' יוסי יגמור והלא כהן הדיוט
אונן מחלל עבודה וכן משמע צחוספתא דצצחים (פי"ב) דתנא אצל כהן הדיוט שהיה מקריב ומת לו מת מניח עבודה ויוצא וליכא מנאן
דפליג והא דפליגי צצמענתא רבי יהודה ורבי יוסי איכא למימר צצ"ג פליגי: **שאינון** עובד עבודה כ"ה היום. וה"פ כל היום שוין
אכילה להקצרה כמו שאינו אוכל כך אינו מקריב הא צלילה מקריב ואינו אוכל ולא גרינן דילמא אתא למיכל דאנינות לילה דאצילות (א)
דרבנן והיא גופה גזירה ואנן ניקוס וניגזור גזירה לגזירה ולא הוה מצי לשנויי דכל היום אצינו אוכל קאי הא צלילה אוכל דהא ס"ל לר'
יהודה צפ' טבול יוס (וצמים דף טז): דאנינות לילה דיוס מיתה דאורייתא ודיוס קצורה דרבנן והא דמסקין כל היום אצל לילה לא היינו דיוס
קצורה דאי דיוס מיתה הא שמעינן ליה לרבי יהודה צפ' טבול יוס דאנינות לילה דיוס מיתה דאורייתא וא"כ ניגזור דילמא אתי למיכל מנייה:

מ"מ אם לא מתה חצרתה ויולכו צעל כרתה לכה"כ וצמגרש י"ל דס"ל לתלמודא כיון צצצת אחרים הדבר תלי שמת לא
תלך: **בואי איכא** צמיימר שבא בותה חצרתה בפלגא דעבודה אי חזי כו'. ודוקא למרייהו אצל אם לא אמר אלא
לחדא הרי זה גיטין על מנת שאכנס אני לכה"כ איכא למיחש שמת תמות חצרתה צפגלא דעבודה ואי לא חיל לכה"כ עבד
פלגא דעבודה בשני (וצמים) ואי עייל מנאל דה"ל צלא צית ומיהו הכי נמי הוה מצי לשנויי כלשונא דנקט מעיקרא ע"מ שלא
אכנס לכה"כ ולאידך אמר לה ע"מ שלא תמות חצרתה ואי מתה חצרתה צפגלא דעבודה לא הוה גיטא ואותה שמתה מגורשת
כיון שלא הלך לכה"כ ואי לא מתה חצרתה ומיגרשה אידך חיל לכה"כ לצעול גט אחרת והוה ליה צית אחר: **כי חזי דבצי**
צמיימת קדים יצ"א וכו'. ואם חאמר לאחר מיתה נמי אם ילך לכה"כ מגורשת למפרע דאמרינן צצק מן שחאזו (דף טו)
הרי זה גיטין מעכשיו אם לא צאתי מיין ועד שנים עשר חדש ומת בחוק שנים עשר חדש הרי זה גט לא דמצי דהתם קיימתה
לתנאה שתימה עד צצצרו שנים עשר חדש אצל הכל מתה קודם שנתקיים התנאי: **הבאות מבית אחד** לא יתייבמו. וא"ת
מקשי ליה על הא דאמרינן צצצמות (דף מד). צית אחד הוא בונה ואינו בונה שני צמים ואם כן נימא דלא תתייבם אחת מנן
י"ל דהכא הכי פריך כיון דאמרת ציתו מלא משמע אם כן לא יוכל ליכנס אשת אחיו אם יש לו שני צמים וצנלמא אי הוה אמרינן
הכא דאנו מכפר אלא על אחת מהן ה"מ הוה לן למימר אם יש לו ב' יבמות לא תתייבם אלא האחת אצל כיון דאמרינן ציתו חדא
משמע א"כ גבי יבמה נמי נימא הכי דתדא משמע לאפוקי היכא שיש לאחיו שני צמים: **בניחא** עבודתו ויוצא. צכהן גדול
מייירי כפירש ריב"א ולא יגמור דקאמר רבי (יוסי) [יהודה] היינו מדרבנן אצל לפירוש הקונטרס דמקוץ לה צכהן הדיוט ופריך

אם (א) מתה חצרתה. קיימא הך דאין גיטה גט: **שלא תכנסו** כו'.
ציום הכפורים: **אלא מעתה**. כיון דאמרן לעיל ציתו אין כאן (א) שמים
צצצממע: שתי יבמות הבאות מאדם אחד. שהיה לו שתי נשים לא
תתייבם אפילו אחת מהן דהא צית אחד כתיב: **ארוסה** לא תתייבם.
דהא צית כתיב ואת אמרת לעיל כל
כמה דלא כניס לה לאו ציתו היא:
מקריב אונן. דרשמנא שרייה דכתיב
(ויקרא כא) לאצו ולאמו לא יטמא
ומן המקדש לא יטא ולא יחלל וגו'
ודרשינן לה צצצממע קדשים (וצמים
טו). צצצת אצו ואמו (א) ואינו צריך
לצאת מקדושתו כלל להיות עומד
ומקריב כי לא חילל עבודתו צכך ומינה
ילפינן הא כהן הדיוט שלא יטא חילל:
ואינו אוכל. שלא הותרה כהן אלא
עבודה וקדשים אסורין לאונן (א) קל
וחומר ממעשר הקל שאמרה תורה
(דברים טו) לא אכלתי צצצו ממנו:
צצהיאו מתוך ביתו. מנוה הוא
שיציאהו למקדש לעבוד כל היום כדי
לפכת צערו וה"ק ר' יהודה כל היום
יהא עסוק צצקצצ: **השתא** צרבי
יהודה אפוקי מפקינן צ"ה. להדיוט אונן
אפילו התחיל צעודה אלמא ר' יהודה
צצקצצת אצנינות למומרא ורבנן לקולא
וגבי כהן גדול התליפו שיטתן: היה
עומד ומקריב. צכהן הדיוט קאי:
לומר

אחד לא יתייבמו (א) יבמתו (א) ריבה מתקיף לה רבינא ואיתימא רב
שרביה אלא מעתה ארוסה לא תתייבם (ב) החוצה (א) לרבות את הארוסה.
(א) תנו רבנן **בהן גדול מקריב אונן** דואינו אוכל (א) רבי יהודה אומר כל היום
מאי כל היום אומר רבא (א) לא נצרכה אלא להביאו מתוך ביתו אומר ליה אביי
השתא לרבי יהודה אפוקי מפקינן ליה דתניא היה עומד ומקריב על גבי
המזבח ושמע שמת לו מת מניח עבודתו ויוצא דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר
יגמור ואת אמרת מיייתנן ליה מתוך ביתו אלא אומר רבא מאי כל היום
לומר

אחד לא יתייבמו (א) יבמתו (א) ריבה מתקיף לה רבינא ואיתימא רב
שרביה אלא מעתה ארוסה לא תתייבם (ב) החוצה (א) לרבות את הארוסה.
(א) תנו רבנן **בהן גדול מקריב אונן** דואינו אוכל (א) רבי יהודה אומר כל היום
מאי כל היום אומר רבא (א) לא נצרכה אלא להביאו מתוך ביתו אומר ליה אביי
השתא לרבי יהודה אפוקי מפקינן ליה דתניא היה עומד ומקריב על גבי
המזבח ושמע שמת לו מת מניח עבודתו ויוצא דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר
יגמור ואת אמרת מיייתנן ליה מתוך ביתו אלא אומר רבא מאי כל היום
לומר

קנין צצצת נ"ל לפרש צחולה שיש לה חופה מצעדו יוס משעה שנכנסה לחופה קנאה לכל דבר להכי מותר לצא עליה צצצת אצל אלמנה שאין
לה חופה ואינה נקנית לצעלה לירשה וליטמא לה ולהפך נדריה אלא ע"י ציאה צריך לצא עליה מצעדו יוס שלא יהא כקונה קנין צצצת
ואפילו את"ל שיש לאלמנה חופה קודם ציאה נ"ל דחוד שמתייחדת עמו היינו חופתה וזה יש לעשות קודם השצת אצל צחולה משלימה צצניומא
הוא חופה שלה וזה היו רגילין לעשות ציום אצל לא היו מייחדין אלא צלילה סמוך לציאה והשתא קאמר צירושלמי הלין דכנסין ארמלן צריך
לייחדן מצעדו יוס דחוד שלה היינו חופה וכן נראה לי יותר לומר דאלמנה נמי אית לה חופה קודם ציאה ויש לזהר צמאי דפרש"י שהכונס
אלמנה צריך לייחדן (א) מערב צצת אחר צצצת הנשואין: **ולחדא** אומר לה הרי זה גיטין ע"מ מנת שאכנס לבית הכנסת. *לדע"ג
צפגלא דעבודה כיון דלא עיילא לביה"כ הוה מגורשת למפרע וליכא שני צמים: **ודילמא** לא מיייתא חצרתה ולא עיילא לבית הכנסת.
נ"ל דל"ג דלא (א) עיילא היא דהא מדלא קאמר על מנת שלא תיכנס חצרתך לצית הכנסת אלמא דמייירי דאמר ללאה ע"מ שלא תמות רחל ולרחל
אמר על מנת שלא תיכנס היא עצמה לצית הכנסת וא"כ הכי פריך ודילמא לא מתה רחל ולא עיילא רחל לצית הכנסת ואי הוה גרס היא משמע (א)
ודילמא לא מתה רחל שהיא חצרתה של לאה ולא עיילא היא ללאה הא דנקט גבי ידיה על מנת שלא תכנסו לצית הכנסת וצמון גבי ידיה
על מנת שאכנס י"ל דלא הוה מצי למימר גבי ידיה על מנת שתכנס צצעה (א) שהיא צצריאה דאינה רשאה לייכנס לצית הכנסת דילמא מיייתא
חצרתה וקס ליה צלא צית וכשתהיה חולה ונטויה למות אינה יכולה לייכנס אע"פ שהיא יכולה להתנות תנאי אחר שיוליכו לצית הכנסת מ"מ
השתא מיהת לפי תנאו לא הוה מצי למימר איפכא וגבי ידיה ניחא (א) דמצי למימר על מנת שאכנס ניחא ליה טפי למימר מלומר שלא אכנס
משום דפריך וקס ליה צלא צית ואחא ניחא ליה טפי לשנויי על מנת שאכנס דליכא למיחש כולי האי דילמא עציד מעשה ועייל וקס ליה
צלא צית וקל להצין: **היה** עומד ומקריב ושמע שמת לו מת וכו'. רש"י פירש צכהן הדיוט איירי דחוק עצמו לפרש לפי זה ול"י דצכהן
גדול איירי אף על גב דכ"ג מקריב אונן ה"מ מדאורייתא אצל מדרבנן ס"ל לרבי יהודה מניח עבודה ויוצא ואל תתמה דהא מסקינן גזירה
שמת יאכל אלמא אע"ג דכ"ג מקריב מדאורייתא כל היום (מודו (א) ציה רבנן א"כ צרייתא נמי איכא למימר מעיקרא דצ"ג איירי ומדרבנן
ועוד לכאורה משמע היה עומד ומקריב אע"ג דאכתי לא התחיל צעודה אלא עבודה צצו והיכי קאמר ר' יוסי יגמור והלא כהן הדיוט
אונן מחלל עבודה וכן משמע צחוספתא דצצחים (פי"ב) דתנא אצל כהן הדיוט שהיה מקריב ומת לו מת מניח עבודה ויוצא וליכא מנאן
דפליג והא דפליגי צצמענתא רבי יהודה ורבי יוסי איכא למימר צצ"ג פליגי: **שאינון** עובד עבודה כ"ה היום. וה"פ כל היום שוין
אכילה להקצרה כמו שאינו אוכל כך אינו מקריב הא צלילה מקריב ואינו אוכל ולא גרינן דילמא אתא למיכל דאנינות לילה דאצילות (א)
דרבנן והיא גופה גזירה ואנן ניקוס וניגזור גזירה לגזירה ולא הוה מצי לשנויי דכל היום אצינו אוכל קאי הא צלילה אוכל דהא ס"ל לר'
יהודה צפ' טבול יוס (וצמים דף טז): דאנינות לילה דיוס מיתה דאורייתא ודיוס קצורה דרבנן והא דמסקין כל היום אצל לילה לא היינו דיוס
קצורה דאי דיוס מיתה הא שמעינן ליה לרבי יהודה צפ' טבול יוס דאנינות לילה דיוס מיתה דאורייתא וא"כ ניגזור דילמא אתי למיכל מנייה:

מ"מ אם לא מתה חצרתה ויולכו צעל כרתה לכה"כ וצמגרש י"ל דס"ל לתלמודא כיון צצצת אחרים הדבר תלי שמת לא
תלך: **בואי איכא** צמיימר שבא בותה חצרתה בפלגא דעבודה אי חזי כו'. ודוקא למרייהו אצל אם לא אמר אלא
לחדא הרי זה גיטין על מנת שאכנס אני לכה"כ איכא למיחש שמת תמות חצרתה צפגלא דעבודה ואי לא חיל לכה"כ עבד
פלגא דעבודה בשני (וצמים) ואי עייל מנאל דה"ל צלא צית ומיהו הכי נמי הוה מצי לשנויי כלשונא דנקט מעיקרא ע"מ שלא
אכנס לכה"כ ולאידך אמר לה ע"מ שלא תמות חצרתה ואי מתה חצרתה צפגלא דעבודה לא הוה גיטא ואותה שמתה מגורשת
כיון שלא הלך לכה"כ ואי לא מתה חצרתה ומיגרשה אידך חיל לכה"כ לצעול גט אחרת והוה ליה צית אחר: **כי חזי דבצי**
צמיימת קדים יצ"א וכו'. ואם חאמר לאחר מיתה נמי אם ילך לכה"כ מגורשת למפרע דאמרינן צצק מן שחאזו (דף טו)
הרי זה גיטין מעכשיו אם לא צאתי מיין ועד שנים עשר חדש ומת בחוק שנים עשר חדש הרי זה גט לא דמצי דהתם קיימתה
לתנאה שתימה עד צצצרו שנים עשר חדש אצל הכל מתה קודם שנתקיים התנאי: **הבאות מבית אחד** לא יתייבמו. וא"ת
מקשי ליה על הא דאמרינן צצצמות (דף מד). צית אחד הוא בונה ואינו בונה שני צמים ואם כן נימא דלא תתייבם אחת מנן
י"ל דהכא הכי פריך כיון דאמרת ציתו מלא משמע אם כן לא יוכל ליכנס אשת אחיו אם יש לו שני צמים וצנלמא אי הוה אמרינן
הכא דאנו מכפר אלא על אחת מהן ה"מ הוה לן למימר אם יש לו ב' יבמות לא תתייבם אלא האחת אצל כיון דאמרינן ציתו חדא
משמע א"כ גבי יבמה נמי נימא הכי דתדא משמע לאפוקי היכא שיש לאחיו שני צמים: **בניחא** עבודתו ויוצא. צכהן גדול
מייירי כפירש ריב"א ולא יגמור דקאמר רבי (יוסי) [יהודה] היינו מדרבנן אצל לפירוש הקונטרס דמקוץ לה צכהן הדיוט ופריך

מ"מ אם לא מתה חצרתה ויולכו צעל כרתה לכה"כ וצמגרש י"ל דס"ל לתלמודא כיון צצצת אחרים הדבר תלי שמת לא
תלך: **בואי איכא** צמיימר שבא בותה חצרתה בפלגא דעבודה אי חזי כו'. ודוקא למרייהו אצל אם לא אמר אלא
לחדא הרי זה גיטין על מנת שאכנס אני לכה"כ איכא למיחש שמת תמות חצרתה צפגלא דעבודה ואי לא חיל לכה"כ עבד
פלגא דעבודה בשני (וצמים) ואי עייל מנאל דה"ל צלא צית ומיהו הכי נמי הוה מצי לשנויי כלשונא דנקט מעיקרא ע"מ שלא
אכנס לכה"כ ולאידך אמר לה ע"מ שלא תמות חצרתה ואי מתה חצרתה צפגלא דעבודה לא הוה גיטא ואותה שמתה מגורשת
כיון שלא הלך לכה"כ ואי לא מתה חצרתה ומיגרשה אידך חיל לכה"כ לצעול גט אחרת והוה ליה צית אחר: **כי חזי דבצי**
צמיימת קדים יצ"א וכו'. ואם חאמר לאחר מיתה נמי אם ילך לכה"כ מגורשת למפרע דאמרינן צצק מן שחאזו (דף טו)
הרי זה גיטין מעכשיו אם לא צאתי מיין ועד שנים עשר חדש ומת בחוק שנים עשר חדש הרי זה גט לא דמצי דהתם קיימתה
לתנאה שתימה עד צצצרו שנים עשר חדש אצל הכל מתה קודם שנתקיים התנאי: **הבאות מבית אחד** לא יתייבמו. וא"ת
מקשי ליה על הא דאמרינן צצצמות (דף מד). צית אחד הוא בונה ואינו בונה שני צמים ואם כן נימא דלא תתייבם אחת מנן
י"ל דהכא הכי פריך כיון דאמרת ציתו מלא משמע אם כן לא יוכל ליכנס אשת אחיו אם יש לו שני צמים וצנלמא אי הוה אמרינן
הכא דאנו מכפר אלא על אחת מהן ה"מ הוה לן למימר אם יש לו ב' יבמות לא תתייבם אלא האחת אצל כיון דאמרינן ציתו חדא
משמע א"כ גבי יבמה נמי נימא הכי דתדא משמע לאפוקי היכא שיש לאחיו שני צמים: **בניחא** עבודתו ויוצא. צכהן גדול
מייירי כפירש ריב"א ולא יגמור דקאמר רבי (יוסי) [יהודה] היינו מדרבנן אצל לפירוש הקונטרס דמקוץ לה צכהן הדיוט ופריך

(א) הוריות יב: וצמים טז.
מוספתא וצמים פ"א ה"ב
[מק"י ד: צ"ק ק:].
(ב) פלוגתא דר"י לא זכר
צמשה בהוריות. וזכר
בחוספתא וצמים, ע"ש.
(ג) [שנה דף כה:].
(ד) ירושלמי פרק קמא
דפסחים סה"א, (ה) שבת
כה, (ו) ה"א (י"פ ע"ש).

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מקריב
אונן כו' צמת אצו ואמו
שאינו צריך לצאת
מקדושתו כלל ויכול
להיות עומד (א):

גליון הש"ס

[מכ"ה] גמ' שתי
יבמות. יבמות מד
ע"א: [תוס' ד"ה אלא
לחדא דאע"ג דכבר
הקשה לו. לא זכיר
להצין הא אין אפשרות לה
ליקן לכה"כ דאזי דנטל
גיטא והוה כלא גירשה כלל
דהלכא התשע שמה תמות
ועשה העצמות עד שעת
מייתה צ"כ צמים. ואם
נאמר דס"ל לתוס' דלשנא
דאמרינן ולא עיילא משמע
דקאי על דלמא ומדלא
פריקין צצצטו דהא א"א
לה למיעל לכה"כ ע"כ
דהתנאי היה דלא חכנס
לכה"כ היום וממר ואי
לא מיייתא גיטא דהצ"ח
גיטא והיא הולכת אחר
עבודת היום לכה"כ ובעל
גיטה. אצל יקשה מירושלמי
לה שצינה תדיר וכו' מה
לה צדיעה מתצרתה כל
שהיא לא מתה ממילא
מתצרתה מגורשת ולריכה
היא ליקן לכה"כ ומה לנו
אם מתצרתה צמים אם לא
הא כיון דמתצרתה מגורשת
לריכה היא ליקן לכה"כ
לבעל גיטה וכו' יאמר עיני:

תורה אור השלם

(א) ואם לא יקפין האיש
לקחת את יבמתו
ויקחה יבמתו השערה
אל הקנים ואקרה מאן
יקפין לקיים לקוחו
שם ב"שאלא לא אבה
יקפין: [דברים כה, וז]
(ב) פי' ישבו אחים יחדו
ובת אחר מקום וכן אין
לו לא תקיה אשת
המת החוצה לאיש ור'
יקפיה ובה עליה ויקחה
לו לאשה ויקפיה:
[דברים כה, ח]

תוספות ישנים

דאמר לה ע"מ
שמות חברתך.
והוה מצי לאקשוי ודילמא
לא מתה חצרתה והוה לה
עבודה בשני צמים אלא יש
קושיות הרבה צצממע
ואינו מושג עד לכסף
משעמרו על האמת
כדפירש הקונטרס גופיה:
דילמא לא מתה
חצרתה ולא עיילא
איהי צצה"ג. וא"ת

והן יוצאין בכלוסין^ה אני אצא בכלוסין, והוא מין ממיני זיון הפרשים. ולשון ספרי הנבואה [צפניה א', ח'] ועל כל הלוּבשים מלבוש נכרי. משרשי המצוה, כדי להתרחק מהם ולגנות כל הנהגותיהם, ואפילו במלבוש.

מדיני המצוה, כתבנו קצתם, והביאו זכרונם לברכה מאלו קצת, עם יתר פרטיה, פרק שביעי משבת ובתוספתא דשבת [פ"ח]. ונוהגת בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות. ועובר על זה ועשה דבר מאלו הדברים שזכרנו להדמות אליהם, חייב מלקות^ו. והמתרחק מכל הנהגותיהם ומכל נמוסיהם וישים כל לבו ומחשבותיו אל השם ובמצוותיו היקרות, נפשו בטוב תלין לעולם וזרעו יירש ארץ [תהלים כ"ה, י"ג].

אוצר החכמה

אמור אל הכהנים

יש בה ס"ג מצוות, כ"ד מצוות עשה ול"ט מצוות לא תעשה

מצוה רסג

שלא יטמא כהן הדיוט במת
זולתי בקרובים המבוארים בכתוב

שלא יטמא כהן הדיוט במת, זולתי בקרובים המבוארים בכתוב^א,

שנאמר [ויקרא כ"א, א'] [לנפש] לא יטמא בעמיו, כלומר כל אחד מן הכהנים לא יטמא לנפש מת. ואע"פ שנפש טובה לא תמות, יכנה הכתוב הגוף בשם הנפש, כי היא העיקר.

משרשי המצוה, לפי שהכהנים נבחרו לעבודת השם ברוך הוא, כמו שאמר הכתוב [שם, שם ו'] קדושים יהיו לאלהיהם, על כן הרחיקם מן המת. וכבר כתבתי למעלה^ב שענין הטומאה דבר נמאס ונאלח, וגוף האדם המת פירשו חכמים שהוא אבי אבות הטומאה, כלומר שיש לו טומאה חזקה עד מאד, למעלה מכל טומאה. והענין הוא כי בהפרד

רסג. רפז. אמור לאו א'. רמב"ם ל"ת קס"ו. הלכות אבל פ"ג והל' טומאת מת פ"א—פ"ה. סמ"ג לאוין דל"ד, דל"ה [הוציא מפסוק זה שני לאוין שלא יטמא ושלא יכנס לאהל המת]. סמ"ק פ"ט. טור יו"ד ט" שס"ט—שע"ד.

ה. בדפוס ראשון "באוכלוסין". ובסה"מ כאן "בחלוסין". ובכס"מ כאן ה"א בשם מהרי"ק "קילוסיין". וגירסת הגר"א בספרי שם "בכלסון". ו. עיין מנ"ח אות ו'.

רסג א. ויקרא כ"א, ב'—ג'. ראה הערה כ"ג. ב. מצוה קנ"ט.

מעליו צורת השכל החיה הטובה וישאר הוא לבדו, בשגם¹ הוא בשר פחות וגרוע ומשתוקק אל הרעות, וגם ברעתו רבה החטיא הנפש היקרה בעודה שוכנת אצלו, על כן ראוי שיטמא כל סביביו בהתפשט מעליו כל הודו שזהו נפשו, ולא נשאר בו כי אם החומר הרע.

וראוי באמת למשרתי השם להתרחק ממנו, זולתי בקרובים שהותר להם² כי אחיהם בשרם הוא, וכל דרכי התורה נועם ונתיבותיה שלום, ולא רצתה לצערם כל כך כי יחם לבכם על הקרוב המת שלא יוכלו להתקרב תוך האהל אשר הוא בתוכו ולשפוך את רוחם ולהשביע נפשם בבכי עליו.

וראיתי רמז אל הטעם הזה שכתבתי בטומאת המת, שאמרו זכרונם לברכה³ כי הצדיקים גמורים אינם מטמאין, ולפי הדומה כי הכוונה לפי שגופם טהור ונקי ולא החטיא נפשם אבל סייע לזכותה, ועל כן תעלה נפשם בנשיקה⁴, ועל גיוסם ישכון אור זרוע לעולם.

מדיני המצוה, מה שאמרו זכרונם לברכה⁵ שהמת מטמא במגע ובמשא ובאהל. וטומאת משא למדוה זכרונם לברכה מקל וחומר מטומאת נבילה⁶. וטומאת מגע האמורה בכל מקום בין במת בין בשאר המטמאין ענינה הוא שיגע האדם בטומאה עצמה, בין בידו בין ברגלו או בשאר גופו, אפילו בלשונו נגיעה היא⁷. והרמב"ם זכרונם לברכה [טומאת מת פ"א ה"ג] כתב שאפילו נגיעה בצפורן או בשינים נגיעה היא, כגוף הם נחשבים⁸.

וטומאת משא האמורה בכל מקום, הוא שישא אדם הטומאה אע"פ שלא נגע בה, אפילו היה בינו לבינה כמה כלים הואיל ונשאה נטמא. ואחד הנושא אותה בידו או בכל דבר שבגופו, הרי זה בכלל נושא וטמא⁹. ומסיט בכלל נושא הוא גם כן, וכיצד הוא ההיסט, כגון שיש בראש קורה טומאה, מכיון שהניד האדם הקורה בשום צד הואיל ומכחו הנידה, ואע"פ שהטומאה בראש האחר של קורה והאדם הנידה בראש האחר, הרי זו מסיט וטמא. וזו וכל כיוצא בו הוא טומאת היסט האמורה בכל מקום¹⁰.

ג. כאשר גם הוא. ד. ירושלמי ברכות פ"ג ה"א, דכשמת רבי אמרו אין כהונה היום. וע"ע תוס' כתובות ק"ג ע"ב ד"ה אותו היום, בשם רבי חיים כהן. ה. עיין ברכות ח' ע"א, תשע מאות ושלשה מיני מיתה נבראו בעולם וכו' קשה שבכולן אסכרא ניחא שבכולן נשיקה. וראה דברים רבה פ"א שזה היה מיתתו של משה, ובב"ב י"ז ע"א מכואר שגם אהרן הכהן ומרים בנשיקה מתו. ו. כ"ה ברמב"ם פ"א מטומאת מת ה"א. ז. שנאמר בה, והנושא את נבלתה יכבס בגדיו (ויקרא י"א, מ'), אם נבילה שהיא מטמאה טומאת ערב ואינה מטמאה באהל מטמאה במשא, המת לא כ"ש. כ"ה בספרי במדבר פ' קכ"ז, וברמב"ם כאן ה"ב. ח. כמ"ש בקידושין כ"ה ע"א. ט. עיין מג"ח אות י"ג. י. כ"ה ברמב"ם כאן ה"ו. יא. כ"ה ברמב"ם כאן ה"ז.

אינו ראוי להקריב לחם אלהיהם למה זה נקדימהו ונכבדהו, על כן אמרו והיו קדש, כלומר הזרע הוא מיוחס כולו, תמים ובעל מום¹.

משרשי המצוה, לפי שידוע כי מכבוד האדון לכבד משרתיו, ובכל עת כבדינו הכהנים נזכור ונקבע במחשבתנו כבודו ברוך הוא וגדלו, ובזכות המחשבה הזכה והמעולה והרצון הטוב תחול ברכתו ברוך הוא וטובו הגדול עלינו, והוא חפץ בברכה כאשר הודענו כמה פעמים.

מדיני המצוה, מה שאמרו זכרונם לברכה [גיטין נ"ט ע"א] שסדר קריאת התורה בצבור זהו, שכהן קורא ראשון לעולם, ואחריו לוי, ואחריו ישראל. ואם אין שם כהן נתפרדה חבילה², ואם אין שם לוי כהן קורא שני פעמים. וכהן אחר כהן לא יקרא משום פגמו של ראשון, ולוי אחר לוי לא יקרא משום פגם שניהם³.

וכבוד זה נעשה להם כשראוין לכך, אבל היו בעלי עבירות נמנעים מכבוד, וכבר אמרו זכרונם לברכה [הוריות י"ג ע"א] שממזר תלמיד חכם קודם לכהן עם הארץ. ועכשיו בזמן הזה לא ראינו מי שהקדים עצמו לשום כהן מפני חכמתו, ועקב ענוה יראת יי. ויתר פרטיה, נתבארו במקומות חלוקים מן גמרא מכות וחולין ובכורות ושבת וזולתם.

ונוהגת בכל מקום ובכל זמן, בזכרים ונקבות, שמצוה על כולן לכבד זרע אהרן. ועובר על זה ולא כיבדם במקום שראוי וכהן הראוי לכבוד, ביטל עשה זה.

אוצר החכמה

מצוה רע

שלא יכנס כהן גדול באהל המת

שלא יכנס כהן גדול באהל המת, ואפילו לששה מתי מצוה⁴, שנאמר [ויקרא כ"א, י"א] ועל כל נפשות מת לא יבוא, כלומר לא יבוא בתוך הבית עמהם, דלשון ביאה ביאת בית משמע⁵.

רע. רצב. קדושים לאו ו'. רחב"ס ל"ת קס"ז, הלכות אבל פ"ג ה"ו. פמ"ג לאוין רל"ז. סמ"ק פ"ט. טור יו"ד סי' שע"א.

ז. כ"ה בכת"י ובדפוס ראשון ובסה"מ כאן. וברוב הדפוסים "תמים אין בו מום" וט"ס הוא. עיין מג"ח אות ג'. ח. נפסק הקשר, איבד הלוי את כבודו בשביל חבילתו הנפרדת ואינו קורא כלל (רש"י שם ע"ב). וכ"ה בשו"ת הרשב"א ח"א סי' רי"ד. וראה מבוא. ט. עיין שם בסוגיא וברש"י שם. והרמב"ם פי"ב מתפלה הי"ט כתב, וכן לא יקרא לוי אחר לוי שמא יאמרו אחד משניהם פסול. י. משלי כ"ב, ד'. ופרש"י שם, ענוה עיקר והיראה טפילה ועקב לה.

רע א. עיין מצוה רס"ג ובהערות אות ב' שם. ב. ברוכ הדפוסים "דלשוז לא יבוא ביאה משמע".

משרשי המצוה, מה שכתבתי למעלה במצות לא תעשה א' בסדר זה^ג, שענין הטומאה ראוי להתרחק מן הכהנים, שהם קדושים עושי מלאכת השם תמיד. והכהן הגדול הנבדל להיות קדש קדשים, עם היותו בעל גוף נפשו תשכון תמיד בתוך המשרתים העליונים, על כן לא תחוש התורה עליו להתיר לו טומאה לעולם, ואפילו בקרובים כמו לכהנים הדיוטים שכתבתי למעלה^ה דחס רחמנא עליהם שישפכו נפשם בבית המת כי יחס לבכם על קרוביהם, מה שאינו כן בכהן גדול, כי מרוב דבקות נפשו למעלה יתפשט לגמרי מטבע בני איש^ו, וישכיח מלבו כל עסק העולם הזה הנפסד, ועל חברת הקרוב לא תבכה נפשו, כי כבר הוא נפרד ממנו בעודנו בחיים^ה.

ובדיני טומאת המת ואהל המת דברתי מעט כמנהגי בסדר זה^ה, אין ראוי להחזירו פן יכבד על הקורא.

ונוהג איסור זה בזמן הבית שיש שם כהן גדול ובכל מקום שיהיה, ואפילו אם היה מקרה שיצא לחוצה לארץ מוזהר מהכנס באהל המת^ו. ואם עבר ונכנס שם במזיד, ואפילו אביו או אמו מתים בבית לוקה.

מצוה רעא

שלא יטמא כהן גדול בשום טומאה במת

שלא יטמא כהן גדול אפילו במת מקרוביו, וכל שכן בכל שאר המתים שבעולם במין ממיני הטומאה, בין בנגיעה בין במשא, שנאמר [ויקרא כ"א, י"א] לאביו ולאמו לא יטמא, כלומר אפילו לאלו שהם קרוביו. ואע"פ שבראש הפסוק אסר עליו מהטמא על כל נפשות, זהו טומאת ביאה לאהל המת כמו שפירשנו שם^א, שהרי כתוב שם לא יבוא, דמשמע ביאה לאהל, וכאן יאסור עליו כל שאר מיני הטומאה בכלל.

ואל תחשוב שזה שנאמר לאביו ולאמו וגו', הוא פירוש לראש המקרא שאמר ועל כל נפשות וגו', שאין הדבר כן, אבל הם שני לאוין, לא יבוא ולא יטמא. ולשון ספרא^ב, חייב בלא יבוא וחייב בלא יטמא.

רעא. רצג. אמור לאו ד'. רמב"ם ל"ת קס"ח, הלכות אבל פ"ג ה"ו. סמ"ג לאוין רל"ו. סמ"ק פ"ט. טור יו"ד ס"י שע"א.

ג. מצוה רס"ג. ד. וכ"כ רבינו במצוה שע"ו גבי נזיר, ועיין פסיקתא דר' כהנא סוף פ' אחרי. ה. עיין ברמב"ם פ"ה מכלי המקדש ה"ז, ותפארתו וכבודו שיהיה יושב במקדש כל היום ולא יצא אל לביתו כלכד כלילה או שעה או שתים כיום. וראה דברים ל"ג, ט'. ו. וכמ"ש בקידושין ל"ז ע"א, שכל חובת הגוף נוהגת בין בארץ בין בחו"ל. רעא א. מצוה ר"ע. ב. כאן פרשתא ב' פיס' ד'.

מצוה שעה

שלא יכנס הנזיר לאהל המת

שלא יכנס הנזיר לאהל המת, שנאמר [במדבר ו', ו'] על נפש מת לא יבא. משרשי הרחקת הטומאה ממקום הקדוש כתבתי בסדר זה במצוה ראשונה [שס"ב] מה שידעתי, והוא הדין והוא הטעם להרחיק האיש הקדוש ממנה. ובטעם טומאת גוף האדם המת כתבתי גם כן מה שהשגתי בסדר אמור אל הכהנים, לא תעשה א' [רס"ג].

מדיני המצוה מה שאמרו זכרונם לברכה [נזיר מ"ג ע"א] שאין הנזיר חייב משום ביאה באהל המת עד שיכנס שם כולו, ואף על פי שמעת שיכניס שם חוטמו או אצבעות רגליו נטמא, מכל מקום אין נקראת ביאה עד שיכנס כולו. לפיכך נזיר שנכנס לבית שהמת בתוכה בשידה תיבה ומגדל, ובא חבירו ופרע גג התיבה מעליו מדעתו, לוקה שתיים, אחת משום לא יבוא ואחת משום לא יטמא, שהרי עכשיו טומאה וביאה באין כאחת. ונזיר שנכנס באהל המת או בבית הקברות בשגגה, ואחר שנודע לו שהה לשם כדי השתחויה במקדש, חייב מלקות. ויתר פרטיה מבוארים במסכת נזיר. ונוהג איסור זה בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות. ועובר עליו ונטמא בצדדין שאמרנו חייב מלקות.

מצוה שעו

שלא יטמא הנזיר במת ובשאר טומאות

שלא יטמא הנזיר במת, שנאמר [במדבר ו', ז'] לאביו ולאמו וגו' לא יטמא וגו'.

אף על פי שכבר כתבתי במצוה ראשונה שבסדר זה [שס"ב] טעם בהרחקת הטומאה מן הקדש, עוד **אגיד העולה על רוחי בטעם החומר הגדול שבנזיר שנצטוה שלא יטמא גם לאביו ולאמו ואין צריך לומר בשאר קרובים, והרי הכהן הדיוט שגם הוא קדוש מטמא בהן. והענין הוא לפי הדומה, כי קדושת הכהן חלה עליו ממילא לא הסכים הוא עליה ומדעתו לא נהיתה, כי אם מלידה ומכטן נתקדש בכח שבטו שכולו קדש,**

שעה. שעט, נשא לאו י'. רמב"ם לאוין ר"ח, הלכות נזירות פ"ה הל' י"ח—י"ט. סמ"ג לאוין רמ"ח. שעו. שעט, נשא לאו י"א. רמב"ם לאוין ר"ז, הלכות נזירות פ"א הל' א'—ב' ופ"ה הל' ט"ו—כ"א פ"ו ופ"ז. סמ"ג לאוין רמ"ט.

והנהגתו עם קרוביו ככל שאר בני העולם, כי אין חילוק בין האיש הכהן לשאר העם זולתי כי לעתים יעבוד בית אלהיו, ואמנם לעתים גם כן ישכון בהיכליו ויגל עם אוהביו ולשמחה ולמשתה יקרא רעיו וקרוביו, על כן יחם לבבו עליהם וגם הם עליו, ומפני זה הורשה להטמא להם כי כל דרכי התורה נועם וכל נתיבותיה שלום. אכן האיש הנזיר לה' כל ימי נדר נזרו קדוש הוא לה', וכמו שהעיד עליו הכתוב כי נזר אלהיו על ראשו, לא יטמא בתאוות העולם ולא ימצא בית משתאות ובסעודת רעים, כי הפרשתו מן היין מוכחת עליו שנתן לבו להבין ולהתענות לפני ה' ולתקן דרכי נפשו ולהניח תענוגי הגוף החשוך. ואחרי שומו כל לבו וכל מחשבותיו אחר נפשו היקרה, וצרכי עצמו ובשרו נטש, מה חפצו בקרבת רעיו ואוהביו עוד זולתי למצוה, אין ספק כי בהתעלות הנפש יקל מאד בעיניה הנאת הגוף וכל ענינו, כל שכן שלא תפנה אחר חברת גופים אחרים, ואם קרובים המה או רחוקים, ולא תמצא תענוג בכל דבר מהדברים זולתי בעבודה הקדושה אשר נתקשרה בה ועיניה אליה תמיד. ועל כן לרוב קדושתו ומעלתו ופרישותו מאחיו תמנענו התורה מהטמא להן, וכענין הכהן הגדול^א כי מהיותו מעולה מאד בענינו ונפרש מחברת האוהבים ואין כל עסקיו ומחשבותיו זולתי בעבודת אלהיו יתברך תמנענו התורה גם כן מהטמא לאחד מכל קרוביו. וטעם הנאמר עליו בכתוב בהרחקת הטומאה נאמר גם על הנזיר, זולתי שבכהן הזכיר שמן, מפני שהוא משוח בו, ובנזיר לא הזכיר שמן, שבכהן נאמר [ויקרא כ"א, כ"ב] כי נזר שמן משחת אלהיו עליו, ובנזיר נאמר כי נזר אלהיו על ראשו. ואולי תחשוב להשיב עלי כי הנזיר לזמן בהשלים זמנו ישוב לימי עלומיו וירדוף תאוותיו, ואם כן למה יהיה חמור יותר מכהן הדיוט, התשובה כי האדם אחר הזירו לה' פעם אחת תקוה יש בו לקדש עצמו ולהוסיף יום יום בטובו ומן השמים מסכימין על ידו, וכענין שאמרו זכרונם לברכה [שבת ק"ד ע"א] בא ליטהר מסייעין אותו, ואחר שהזיר אפילו יום אחד יסתייע וישלים כל ימיו בטהרה.

מדיני המצוה מה שאמרו זכרונם לברכה [נזיר מ"ט ע"ב] שיש טומאת מת^ב שאם נטמא הנזיר בה מגלח וסותר הימים הקודמין ומתחיל למנות ימי נזירותו אחר כן, ויש טומאת מת שאין מגלח בעבורה ולא סותר הימים

שעו א. כ"כ במו"נ פמ"ח: כי הנשמר ממנו [מן היין] נקרא קדוש והושם במדרגת כהן גדול בקדושה עד שלא יטמא אפילו לאביו ולאמו כמוהו, זאת הגדולה מפני שפירש מן היין. וכ"כ הרמב"ן במדבר ה', ו': ולפיכך הוא קדוש וצריך להשתמר מן הטומאה כי הוא ככהן המשרת לאלהיו. ב. דינים אלו בר"מ פ"ז הל' א' — ז'.

הקרוב לא תכבה נפשו, כי כבר הוא נפרד ממנו בעודנו בחיים עכ"ל. והנה ידוע דז' הוא בטבע וח' הוא מעל הטבע, וע"כ בכהן הדיוט כתוב ז' פעמים קדושה, כי קדושתו היא בגדרי הטבע, אבל בכה"ג כתוב ח' פעמים קדושה, כי קדושתו היא מעל הטבע, וכד' החינוך הנ"ל. ועי' ב"ק דל"ח א' אפי' עכו"ם העוסק בתורה הרי הוא ככה"ג, מבואר דקדושת התורה דומה לקדושת כה"ג, וכן כתוב יקרה היא מפנינים ואמרי' יותר מכה"ג שנכנס לפני ולפנים, הרי שהיא בסוג קדושת כה"ג ומעולה ממנו, והרמב"ם סוף שמיטה ויובל כ' דמי שפרק מעל צוארו על החשבונות הרבים אשר חשבו בני האדם הרי זה נתקדש קדש קדשים, וכונתו עפ"י הגמ' הנ"ל דאפי' עכו"ם העוסק בתורה הרי הוא ככה"ג, דהנה כתיב בדברי הימים א' כ"ג י"ג ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים הוא ובניו עד עולם וגו'. ויש לפרש דנקט לשון קדש קדשים משום קדושת הכה"ג שהיא קדושה על טבעית כנ"ל, וקדושת התורה היא קדושה על טבעית כמו קדושת הכה"ג. ובאמת בק"ק היו הארון והלוחות וזהו עיקר קדושת ק"ק, והכה"ג איקרי נמי ק"ק, אבל קדושת התורה עדיפא ממנו וכנ"ל לפינו החכמה

כל מלאכת עבודה לא תעשו. כי הרמב"ם בתחילת הל' שביתת יו"ט ה"ב וכל העושה באחד מהן מלאכה שאינה לצורך אכילה וכו' הרי בטל מצות עשה ועבר על לא תעשה שנאמר כל מלאכת עבודה לא תעשו, כל מלאכה לא יעשה בהם, ואם עשה בעדים והתראה לוקה מן התורה, עכ"ל. והנה הפס' כל מלאכת עבודה לא תעשו נאמר בפ' אמור בכל הימים טובים, אבל הפס' כל מלאכה לא יעשה בהם נאמר בפ' בא לענין ראשון ושביעי של פסח, וצ"ב למה הביאו הרמב"ם. ולמה לא הביא מפ' ראה דכתיב בשביעי של פסח לא תעשה מלאכה.

זכותי להבין דגם לפי דרכו הב' ברמב"ם שהיו לו קודם שנתמנה להיות כ"ג, זהו רק לענין האיסור לישא ב' נשים, דכל שהיתה נשואה לו בהיתר אי"צ לגרשה. אבל לענין ידה"כ בודאי שהי' צריך לגרשה, ולמה כתב כן רק לד' הראב"ד וצע"ג, ועי' ברמב"ם פ"ה מהל' כלי המקדש ה"י ואינו נושא שתי נשים, ואם נשא שתי נשים אינו יכול לעבוד ביום הצום עד שיגרש לאחת. ותמוה דהא לשיטתיה לעולם אינו נושא שתי נשים ועובר תמיד בעשה, וכ' באו"ש כהל' איסור"ב שכונת הרמב"ם שאם היו לו קודם שנתמנה להיות כה"ג אינו אסור בהן אף לאחר שנתמנה להיות כה"ג, אבל ביום הצום צריך לגרש אחת מהן, וזהו כדברינו. ודברי המ"מ צ"ב.

וגם מש"כ המ"מ שלד' הראב"ד בכל ערב יוה"כ היה מגרש אחת מהן, וכ"כ בתום' ישנים יומא די"ג ד"ה ולא בעד שני בתים. ולכאוו' מה שכתבו "בכל ערב יוה"כ" אינו מובן כ"כ דהא בודאי שהיה אסור לו להחזירה משום שהיא גרושה, ואם כונתו שאחר יוה"כ נשא אשה אחרת, מנין לו שתמיד היו לו ב' נשים, ושע"כ הי' מגרש בעיוה"כ ונושא אחרת אחר יוה"כ, וצ"ב.

הנה בפ' כהן הדיוט כתיב ז' פעמים ענין קדושה. קדשים יהיו. והיו קדש. כי קדש הוא לאלקיו. וקדשתו. קדש יהיה לך. כי קדוש אני ה' מקדשכם. ובפ' כהן גדול כתוב פעם א' ענין קדושה. כי אני ה' מקדשו. ועי' בחינוך שכ' דהטעם שכה"ג אסור להטמא אפי' לקרובים וז"ל בתו"ד ע"כ לא תחוש התורה עליו להתיר לו טומאה לעולם ואפילו בקרובים כמו לכהנים הדיוטים שכתבתי למעלה דחס רחמנא עליהן שישפכו נפש בבית המת כי יחס לבבם על קרוביהם, משא"כ בכה"ג, כי מרוב דבקות נפשו למעלה יתפשט לגמרי מטבע בני איש וישכח מלבו כל עסק העוה"ז הנפסד, ועל חברת

במראה ולא בחידות, ושאריו נציאים בחלום אדבר שהיא המדריגה הנקרא לילה ע"ש, והנה הוא סוד מבהרי ההורה אשר איננו מצינו, ועכ"פ לפי סברת אהרן ומרים שדברו במשה, ולא ידעו ההפרש שבין נבואה משה לנבואה, שפיר היא עולה על דעתם כהראש שצריך המנורה להאיר הלילה כשדבר הי עם משה בלילה, וא"כ אין מהראוי להעיות הנרות נגד האמצעי, (שמורה שלא לאורו הוא צריך ונבואה משה ציוס ולא כשלהם בחלום), להגיד ה שצחו של אהרן שאפ"ה לא שינה.

*וזה מעשה המנורה וגו'. יש לפרש בדרך רמז ומוסר, דהמנורה רמז על ההורה, דתורה אור, והלומד ההורה יש לקרוא אותו בשם ירך שעליו מאיר אור ההורה (כמו שנראה וקנה המנורה היו יולאים למעלה על הירך) ע"י העסק בה, והפלפול והוויית קושיות ותירוץ הם מכונים בשם צנים ופרחים, ואין התורה מתקיימת אלא צמי שממיה עלמו עליה, וכך היא דרכה של תורה פה במלח תאכל וגו'. וזה שאמר כאן וזה מעשה המנורה, היינו ה"ת, כולם מקשה זהב דיש לו צקושי פרנסה, עד ירכה צין הלימוד [גרודא], וצין שהגיע כבר לפלפל לעשות צנים ופרחים היינו עד פרחיה, מקשה, וכמראה אשר הראה הי את משה דאז לחם לא אכל ומים לא שתה כן עשה את המנורה ז).

*כן עשה את המנורה. ופירש"י להגיד שצחו של אהרן שלא שינה. ולריך ציבור מה זה שצח לו, ולמה הי לו לשנות. ויש לפרש אחז"ל [תנחומא] דהנרות היו דולקין נגד האמצעי שלא יאמרו לאורה הוא צריך ג) ותוס' פירשו דקאי על אהרן שלא יאמרו דאהרן צריך לאורה, והוכיחו שהרי כל המי שנה שהיו במדבר לא הלכו ישראל אלא לאורו של אהרן, דעמוד אש וענן בצכות אהרן, מיכה ישראל לא ידעו זה עד

16/08/2018 14:04

(ו) חסר כאן, וצריך להוסיף לפני תיבה זו: ומ"מ לא עשה אהרן כהבנתו, אלא אל מול פני המנורה העלה נרותיה, וזהו להגיד וכו'.

(ז) ע"ע חת"ס עה"ת ל"ג ב' ד"ה וזה (הא').

(ח) דברי מרן יובנו ע"פ מ"ש בשו"ת אר"ח סי' קפ"ו ד"ה והנלע"ד, שכתב שם וז"ל: "...והשתא למ"ד צפון ודרום היו מונחים ונר אמצעי היה נר המערבי, וממנו היו מדליקים ע"י פתילות ארוכות, שפיר משכחת ליה [ע"י פתילות ארוכות], שהרי כל הפיות פנו אליו, אלא אי מזרח ומערב היו מונחים ונר השני למזרחי הוא המערבי, וממנו היו מדליקים, איך אפשר ע"י פתילות ארוכות הרי כולם היו פונים למול האמצעי, ולא

לאחר מיתת אהרן שנסתלקו העמודים, ולכך הי צריך היכר להדליק נגד האמצעי שלא יאמרו לאורה צריך. אלא דלפי זה יהי חשש גנאי שע"י שצריך היכר לזה יהי מוכרח לכאורה דאין העמודים צכות אהרן. אמנם יש לומר עוד טעם למה הדליק מול האמצעי, כדי שיהי יכול להדליק בפתילות ארוכות זה מזה ולא יצטרך להדליק בקינסא כדאיתא בשבת דף כ"ב ע"ב ח). אמנם טעם זה לא שייך בצעם הראשון שהדליקו מאש שעל המזבח ולא שייך טעם זה, ואפ"ה הדליק נגד האמצעי, וממילא אז יהי גנאי לאהרן כאשר פירשנו, ואיתא בילקוט פי פקודי דככל אשר לוח משמע מיד ולדורות, וזה שקמ"ל כאן, דכאשר לוח דמשמע מיד, ואז הי לו כעין גנאי אפ"ה כן עשה ולא שינה.

ויש לפרש עוד, דחדשים לקטרת צאו והפיסו שלא זכה זה אדם מעולם ושנה משום דקטרת מעשרת [יומא כ"ו ע"א], ולכך לא נתנו לו אלא פעם אחד כדי שיעשרו כולם, וכתוב [שמות ל' ז] בכתובו את הנרות יקטירנה, א"כ המעיב הנרות לא הי יכול להקטיר ט), ואהרן שהעיב את הנרות לא הי מקטיר קטרת, ואין זה חידוש כ"כ, שהרי אמרו פרק במה מדליקין [כ"ג ע"ב] מאן דרגיל בנרות הוויין ל" צנים ה"ת, וניהא ל" עפי דבוז תורה פוך מאלפי זהב, אמנם לכאורה הי אפשר לו לקיים שניהם, ולכל הפחות פעם אחת הי יכול להקטיר ולהניח לאחר להעיב, קמ"ל שצחו של אהרן שאפ"ה פעם אחת לא שינה מלהעלות את הנרות ולהקטיר קטרת תחתיה י).

ואתנה את הלויים וגו' מתוך בני ישראל וגו'. הי פעמים ישראל בצפוק, ויפרש"י. וז"ל נגד הי מיני הצדלות קדושות, א' ישראל מעמים, ואצדיל אתכם מן העמים להיות לי [ויקרא כ' כ"ו] צ' שצט לוי ויקרב אותך ואת כל אחיך [לכהן ע"י י' יא], ג' כהנים מתוך הלויים,

יתעקש אדם לומר שהיו ממשיכים הפתילות לאחורי הנרות להגיעם להמערבי, זה עקש ופתלתול וכו'.

ט) בתשובה (כ"י) להג"ר ישכר דב גולדשטיין זצ"ל (מח"ס אהל יששכר וליקוטי הערות לשו"ת ח"ס) הביא קושית השואל ע"ד אלה, ממתני' יומא י"ד ע"א, דכל שבעת הימים הכה"ג מקטיר את הקטורת ומטיב את הנרות, והרב המשיב הוסיף להק' מגופי' דקרא ובהעלות אהרן את הנרות וגו' יקטירנה דמשמע דעביד תרווייהו, וע"י יומא ט"ו רע"א, וצ"ע.

י) וכ"כ בחת"ס עה"ת (ל"ג א') ד"ה וזה, ועצו"ש.

יא) ולעיל מזה כתיב: המעט כי הכדיל וגו' אתכם מעדת ישראל וגו'.

ד' כה"ג מצין הכהנים, דכתיב [דכ"א כ"ג י"ג] ויבדל אהרן להקדישו קודש קדשים, ה' עולה ע"ג כולן יראי ד' זרכו את ד', החשובים מכ"ג, כי הוא צבחרה ויגיעה ולא צחודות משפחה ככהנים [צמד"ר ח' ב].

וזה י"ל אשרי כל ירא ד' ההולך בדרכיו יגיע כפיך כי תאכל [ההלים קכ"ה א'], ולא כ"י עצמי ולידת יהוש משפחה, אשריך ועוז לך, ואמר אשהך כגפן פורי, שהוא משל על שכל זך ונקי לטיין ולהיות יגע צחורה, אמנם שויליא הולדות חדשים מקויימים לאוקמי גירסא, אמר בניך, הולדות הידושי שכל הני"ל, יהיו כשהילוי זיהים קצועים ושהוליס מושרשים, וכזיתים שאינם מקבלים הרכבה ה"ג צלי פסולת, מכון אל האמת, כי כן יצורך גבר ירא ד', [יראהו] קודמת לחכמתו. ויען החז"ל [פסחים פ"ז ע"א] עולם זכה ללמוד ולא זכה ללמד, ע"כ אמר וראה צעוז ירושלים, ותזכה גם להעמיד תלמידים שניים, היינו בניס לבניך, ושלוס על ישראל, דתורת חו"ל מיקרי חובלים ודירושלים נוטס כידוע [סנהדרין כ"ד ע"א].

שמחויבים להקריב קרבן תודה, [וקרבן] כבר הקריבו צמלרים כי עשו שס הפסח ככתוב, וצמד"ר לא ה"י מקריבין קרבן פסח, לפי שלא ה"י נמולים, ופעם ראשונה צגנה השניה לנאה בני"י מארץ מלרים מה שטשו פסח, הוא העטס לפי שהקב"ה העביר את ישראל על הים, א"כ העטס מה שטשו קרבן פסח צמד"ר, לפי שצברו את הים, א"כ דין הוא שיטעה צשציעי שג פסח לפי שצו ציוס ה"י הנס, אצל זה א"א, דשציעי של פסח הוא יו"ט, ואין מקריבין קרבן תודה ציו"ט, אצל אי אמרינן שדוחה יו"ט, א"כ דין הוא שיטעה צשציעי של פסח לפי שצו נטשה הנס. והשתא א"ש, כי אמרו שטמאים לנכש אדם, א"כ אינס יכולים לעשות קרבן פסח, אצל אס ה"י נושים הקרבן פסח צשציעי של פסח, א"כ אפי' הטמאים ה"י יכולים לעשות הקרבן פסח, כי כבר הוצה עליהם מי הטאה, וזה אפשר שהטמאים עטנו למה נגרע לצנתי הקריב קרבן ה' צמועדו, פ"י שהרי דוחה אפי' שצת, א"כ דין שנטשה פסח צשציעי של פסח ויכולים אנו ג"כ לעשות יב).

ויאמרו האנשים וגו' למה נגרע לצנתי הקריב וכ"י צחוק צני"י. כי תורה חציצה מקרבנות, כמאמר חז"ל (מנחות ק"י ע"א) זאת התורה לעולה למנחה, כל העוסק צחורה אינו צריך לא עולה לא הטאה עיי"ש, א"כ אמר להס משה עסקו צחורה ויחשצ כאלו הקרבנתס פסח. אמנס צריך להיות דוגמת הקרבן, ופסח ה"י צכנופיא קרבן ליצור, ונמלא גם הלומד תורה צריך להיות צכנופיא צרציס, והיות שכל ישראל עסקו צפסחיהס לא מלאו חצרים ללמוד צרציס, וזהו צחוק צני"י.

למה נגרע וגו'. נראה נומר דהקב"ה אמר ויהי כי יציאך ה' אל ארץ הכנעני וגו' וצדנת את העבודה הזאת צחדש הזה [שמות י"ג ה'], כי אז צארץ הדעו והצינו הטובה הגדולה שנטעית לכס ציליאת מלרים, אצל צמד"ר חולי תקולו ציל"מ ויהא הקרבנת פסח כקדשים צחוק, (אס מחשבתס צקרבן הודיה הלזו איננה שלימה והוא כמו פגול ע"י מחשבה זרה), אך צהגיע ר"ה ניסן צמד"ר והקריבו נשיאים חנוכת משכן צשמחה, אז ראה הקב"ה ששמחו ציליאת מלרים, ע"כ אז צאווה יוס ליוה להס להקריב פסח ולא מקודס שלשים יוס, (כאשר ה"י צפסח שני), ולהני"ל א"ש. והנה צשנים האחרות כל מ' שנים אלו היו רוליס לעשות פסח כי היו יודעים צעלמס ששמחים צעבודה ה' ושהוליאס מומלרים היו יכולים לעשות, אך לא עשו כי היו תמיד צחלונה. ומיושצ קושית רמצ"ן [לעיל א'] מ"ט לא כפה

ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו טמאים ננפש אדם למה נגרע לצנתי הקריב את קרבן ה' צמועדו צחוק צני"י. יל"פ מה שאמרו צמועדו, צשנמא לעיל [צ] דרשינן צמועדו אפי' צשצת [פסחים ס"ו ע"א], אצל כחן מה דרשינן ממועדו. י"ל כי דוד המלך ע"ה אמר הודו לה' כי עוז כי לעולם חסדו יאמרו גחולי ה' אשר גאלס מיד לר [תהלים ק"ז א'], פ"י שהוא אמר שארצט לריכים להודות, אחד מי שהלך צמד"ר, כמו שאמר תעו צמד"ר וגו', שני מי שה"י חולה ונתרפא, כמו שאמר כל אוכל תהעצ נפסס ויזעקו אל ה' וגו' ישלה דצרו וירפאס, שלישי יולא מצית אסורים, כמ"ס יושצי הושך וללמות וגו', שצד דלהות נחושה וגו' ואמר ויזצחו זצחי תודה, הרציעי יורדי הים כשעלו ליצשה, אלו ד' לריכים להודות. והנה כן צמלרים ה"י ג' דצרים שה"י לריכים להודות עליהס, כי ה"י חולים, ואסורים צמלרים, והולכי מדצרות, ועשו פסח שהוא קרבן תודה על ג' דצרים אלו.

והשתא א"ש, שדוד המע"ה אמר צנצואתו שכשה"י צמלרים ה"י מדצר וחולי ואסורים, ועשו פסח לקרבן תודה, וצכודו נמי מכד"ר מדצר וחולי ואסורים, ואמר ויזצחו זצחי תודה, ואח"כ ה"י אומרים הלל על ג' מינים

(יב) צ"ל שהיו מקריבין תודה בלי חלות לחם חמץ, כמו פסח גופא, שהוא תודה ואין בו חלות חמץ. (הערת מרן רבי שמעון סופר וצ"ל אב"ד צרלויא).

ויעקב אבינו גיד הנשה ויהודה יבום^א, ואיך שכח שאברהם התחיל ממעשר^ב, ולהנ"ל ניחא:

ובחי' תורה שלי^ג אמרתי ליישב מה שקשה איך הי' אומד למעשר הא אל תרבה לעשר אומדות [אבות פ"א מט"ז]. ועוד אומד זה למה, הא בשעת הפרשת מעשר כבר נתמרח הכרי של מאה שערים ולענין מה אמדוהו מה שהיה ראוי לעשות זולת הברכה. והי' נ"ל שהי' מלוה את העניים בתחלת השנה על סמך מעשר שיגדל שדהו כמבואר בגיטין למ"ד ע"א ואז אמדוהו כמה ראוי להיות מעשר של שדה זו כדי להלוות להם, ולבסוף עשה מאה שערים. ויברכהו ה', ואמרתי שהיה צריך לברכה, כי אחז"ל פרק ערבי פסחים [ק"ב ע"א] כל הנוטל פרוטה מאיוב מתברך, ומסתמא גם אותן העניים כשהיה להם יצחק נתברכו ונתעשרו מפרוטה שלו טרם הגיע זמן הקציר, וכיון שנתעשרו אינו יכול להפריש עליהם מעשרותיו כמבואר שם בגיטין, והפסיד יצחק אותן מעות שהלוה להם, ע"כ לעומת זה הוציא שדהו מאה שערים:

ועוד כיון שדברי הקרובים שנתנו המעות לא מעלה ולא מוריד, רק מה שהוא עצמו כותב על הספרים, ולא יש עדים ששמעו הנדר מפיו רק בכתב על הספרים, וצע"ג אם נדר בכתב הוה נדר, ויש בזה אריכות בגדולי אחרונים, ונעלם מכולם דברי תשו' הריא"ן מיגאש שנמצא מציאה בתשו' רשד"ם [יו"ד סס"י פ']^ד, שכ' הנשבע או מחרים בכתב לחברו בשטר ומסרו מידו לידו ה"ל כדיבור ממש, שהרי מדאורייתא שטר קידושין וגיטין ע"י מסירה מידו לידה ה"ל כאומר לה כל מה שכתוב בתוכו וה"נ דכוותיה, מבואר דזולת זה לא הוה כדיבור, וכל האחרונים לא ראו דברים אלו, ובתשו' הארכתי^א. מ"מ נ"ל דהכא ליכא למיחש, ויפה טענו אפוטרופסים. ועיין ט"ז י"ד סי' של"א סקל"ב:

משה"ק סופר מפפר"מ

תשובה רלג

שלום וברכה מאלקי המערכה ליושבי ארץ נכוחה, וביחוד י"ג וחמדת לבי ורב חביבי הרב הגאון חסידא ופרישא המופלג בתורה תכנית חותם זאת בריתי אותם, וחד מינן דאזיל להתם אמרי רבנן בכפילא, וישבעו במראיתם קורא על אדמת הקדש שמותם שם המיוחד כק"ש מו"ה עמרם נ"י גשיא אלקים בתוך הנשיאים לאומתם ה' עליהם יחיו:

עיניו הבדולחים יביטו בהעתק תשובתי^א לגאון ישראל מהר"ז מרגליות בהא דהכל מעלין לירושלים [כתובות ק"י ע"ב], ומשם יבין דכל מ"ש דקדושת מקום המקדש לא בטיל והחוננים סביב מקרוב מקודשים טפי וקרובים אל אלקינו, לא כוונתי לענין קיום המצות התלויות בארץ או במקדש, דאדרבא כל מגמת כוונתי להראב"ד פ"ו מהל' בית הבחירה [הי"ד] דהכל בטל בזה"ז בעו"ה, דלאותה דעה יותר יש חיוב לעלות בזה"ז, דליכא תירוצא דרבינו חיים שבתוס' כתובות ק"י ע"ב ד"ה הוא אומר וכו', דמ"מ עכ"פ קדושת בית אלקים וזה שער

נחזור להנ"ל, לא מיבעיא למהרי"ל ופשטיות משמעות הש"ע לאו כל כמינייהו דהקרובים לומר שיקח ספרים מהמעשר, ואפי" צדקה נדבת לב אם נותן לעני ע"מ ליקח בו טלית יכול ליקח בו חלוק, דלא קיי"ל כר"מ דב"מ ע"ח ע"ב, מכ"ש מעות מעשר, אלא לאינך פוסקים היו הקרובים יכולים מהמעשר ליקח בהם ספרים, אבל אם הפרישו לעני שוב הוה לעני ואינם יכולים להתנות עליו בשום דבר. ומעתה מה שכתב כן הוא מרצונו להשאילם לאחרים והוא אמר שלא התנדב אלא כל ימי חייו. ועוד נ"ל אפילו היה כתוב סתם שנדר להשאילם לאחרים, היינו אם הוא לא יצטרך כי היה ת"ח עוסק בתורה תמיד, כמ"ש בשאלה, ורק אם יצטרכו אחרים בשעה שהוא אינו צריך אז נדר להשאילם, נמצא גופי הספרים שלו ממש ויורשיו יורשים אחריו, רק שמתוייב הוא לקיים נדרו בחייו, אבל היורשים אחר שירשו עצמיות הספרים אינם מחוייבים לקיים נדר אביהם, עיין רמ"א בח"מ סס"י (ר"ג) [רנ"ב], ויעיין סמ"ע סימן ר"ב סקכ"א, ובמקום אחר הארכתי^ב:

ט) עיין שו"ת חו"מ סי' קי"ד ד"ה לולי, וסי' קט"ו ד"ה גי"ה.
י) הוא לפנינו בשו"ת הר"י מיגאש סי' קכ"ו.
יא) עיין לעיל סי' ר"כ ורכ"ז. ושם ד"ה והנראה, הנה מה, ביאר מרן שיטת הר"י מיגאש, ע"ש.
א) להלן סי' רל"ד.

ו) לא נמצא ברמב"ם, אלא בב"ר פ"ה ה' איתא יהודה התחיל במצות יבום תחילה.
ז) הוא השגת הראב"ד שם.
ח) בתו"מ השלם פ' תולדות ד"ה מאה, וכן הוא בחת"ס עה"ת שם (ק"י"ד ב') ד"ה מאה, ועעו"ש.

לקבוע מועד [ביום] שלא נעשה בו נס ולא הוזכר בש"ס ופוסקים בשום מקום ורמזו ורמיזה, רק מניעת הספד ותענית מנהגא הוא, וטעמי' גופא לא ידענא. ובסידור מהריעב"ץ [סדר חדש אייר] כ' ע"פ נסתר דהוה כב"ד שכולו חייב והוה זכאי [סנהדרין י"ז ע"א], דהיינו הוד שבהוד יע"ש. אלא לפ"ז הי' ראוי לקבוע (כל) [יום] טוב בהגיענו לגבורות ביום תשעה למב"י, אלא שבלא"ה ימי ניסן הם ואין מספידים בו:

ואי אתיהיב רשותא לכמוני לדבר מה שהיה נ"ל, י"ל דכשם שסופרים דרך ירידה ממעלה למטה ויהיה יום הראשון חסד שבחסד, לעומת זה מיינן נוקבין עולים ביום הראשון מלכות שבמלכות, וכן לעולם חתן וכלה יוצאים זה לקראת זה ופוגשים זה בזה בנצח שבנצח, (ויום) [ביום] כ"ה למב"י יו"ד אייר יום בקור פסח שני כ"ה. ולפ"ז ביום ל"ג הוא הוד שבהוד להורדת הניצוצות ולעומת זה הוא תפארת שבתפארת להיורדים להעלות בקדש. ויש לבחון, כי רגילים להתחיל מנהג קצת אבילות מיום ב' אייר עד יום ל"ג לעומר כ"ה, והנה יום ב' אייר הוא ממש ההיפך מיום ל"ג, כי אז הוא הוד שבהוד להעולים ותפארת שבתפארת להיורדים, מתחילים להתאבל, וביום ח"י אייר הוא היפך [מיום ב' אייר כי אז הוא הוד שבהוד להעולים] ושמחים בו. ומה שכתבתי מהעלאה ממטה למעלה כן הוא כי כל ימי הספירה מונחים בין יום שבת ליום נו"ן, כי ממחרת השבת תספרו עד יום נו"ן, וידוע מדת שבת התחתונה כ"ה ונו"ן אימא עילאה, הרי שעולים בו וכנ"ל. ולפי דאיתא במדרש כ"ה שמיום שכלה החררה שהוציאו ממצרים הלכו ג' ימים בלא לחם ואח"כ ירד המן, א"כ הי' הורדת המן ביום ל"ג בעומר וראוי לעשות לזה זכר טוב, אך הוא נגד ש"ס פרק ר"ע [פ"ז ע"ב] ושם הארכתי כ"ה. מ"מ לעשותו יום שמחה והדלקה ובמקום ידוע דוקא שיהי' תל תלפיות שהכל נפנים

והלא חרב ואין כאן קרבן. ובתחלת התשובה שם כ' מהמדרש [שה"ש רבה פ"ב ט'] הנה זה עומד אחר כתלנו דלא זזה שכנינה משם, ומזוהר שמות ה' ע"ב, ובסוף סי' פ"ט מייתי בעל כפתור ופרח פ"ו כ"ב ע"ב ופלפל שם יע"ש. וכפי המבואר באותו תשובה שהבאתי במכתבי הראשון בימי הגאונים היו עולים לירושלים ברגלים, ולמה לא יחשב בעל מעשה טפי. ואולי י"ל אדרבא הדר חוצה לה ועולה אלי' לרגל שכר פסיעות יש. ויש לי עיון בלשון רשב"ם בכ"ב קכ"ב ע"א ד"ה לקרובה ורחוקה, שדבריו צ"ע, א' הרי בשעת חלוקה לא ידעו מקום הנבחר עד בימי דוד המלך עליו השלום, ותו הרי כתיב [שמות ל"ד כ"ד] ולא יחמוד איש את ארצך, ואין לו לדאוג מארץ העמים, וכיון שכן א"כ שכר פסיעות יש ורחוקה עדיף טפי וצ"ע כ"ה. מ"מ היינו חוץ לירושלים, אבל בירושלים גופי' לדור סמוך לקדושת הר אלקים חורבה בחורבנה אפי', אשרי הזוכה:

אמנם ידעתי כי שמעתי שעכשיו אכשיר דרי, וממרחק יבואו ידרשו את ה' בעה"ק צפת ביום ל"ג בעומר בהילולא דרשב"י ז"ל. ואם כי כל כוונתם לשם שמים שכרם רב בלי ספק, ע"ד ודיגולין ודליקין גרות עלי אהבה כמ"ש תוס' ר"פ אין מעמידין [כ"ב ע"ב ד"ה רגלא]. אבל מטעם זה בעצמו הייתי אני מן הפרושים כבן דורתאי [פסחים ע' ע"ב] שלא אצטרך להיות יושב שם ומשנה מנהגם בפניהם ושלא ארצה להתחבר עמהם בזה, כי כבר כמה כרכורים כרכר בפר"ח א"ח סי' תצ"ו בקונטרס מנהגי איסור שלו אות י"ד על המקומות שעושים י"ט ביום שנעשה להם נס, מהא דאמרינן פ"ק דר"ה [י"ח ע"ב] קמייתא בטול אחרנייתא מוסיפין בתמיה. [ובמקומו כ"ה] טרחת הרבה לקיים מנהג עיר מולדתי ק"ק פפד"מ העושים פורים ביום כ' אדר א' ומנהג מצרים ביום כ"ג כ"ה אדר, שלפע"ד (דאמרי') [דאורייתא] הוא מהאי ק"ו [מגילה י"ד ע"א] משעבוד לחירות אמרינן שירה ממיתה לחיים לא כ"ש. אבל

(כד) מרן קיצר כאן, וכונתו מבוארת במכתב שכתב לאחר תשובה זו, (נדפס בליקוטי הערות) וז"ל: "ומיום ב' של פסח י"ו ימים עד ב' אייר אין נוהגים אבלות כ"כ, וכן מיום ל"ד עד ערב שבועות י"ו יום מקילין בהם, אך מיום ב' אייר עד ל"ג ולא בכלל י"ו יום דחמירי לן". ושם יש רמזים נוספים על האמור כאן.

(כה) ר"ל: שבת ספירת מלכות אימא התחתונה.
 (כו) לא מצאנו. ועיין בס' עורה שחר מערכת ל' אות י"ג.
 (כז) בחי' שבת לפנינו ליתא, אך כחת"ס עה"ת פ' בשלח ד"ה בשכתנו ג"כ כ"ה. ועעו"ש.

(כ) וכן הקשה להלן סי' רל"ד ד"ה והנלפע"ד, בשו"ת או"ח סי' כ"ט ד"ה ויעיין, וקצת, ועעו"ש, ובח"ו סי' ל"ז ד"ה אך.

(כא) עיין שו"ת או"ח ססי' קצ"א, וכן סוסי' קס"ג.
 (כב) צ"ל: כ"ח. (עיין ספר נהר מצרים ה' נפילת אפים סעיף ה').

(כג) יש שתמהו ע"ז דכפסחים צ"ו ע"א איתא "ה זה למעוטי פסח שני", ומבואר שם ברש"י ותוס' דפ"ש אין צריך ביקור, ובליקוטי הערות הובאו כמה תי' ע"ז, ע"ש. וראה גם מלא הרועים פסחים שם.

ולשרתו עכ"ל. ובתשו' מו"ה בצלאל אשכנזי סי' ט"ו (א) ד"ה וגם שדמי בתים הללו וכו' כ' שיערערו על הדירה בירושלים ושוב אפי' על עולי רגלים, ואם אין ירושלים ח"ו אין חברון (כצ"ל) עכ"ל ע"ש. לא הבנתי איך תלה ישיבת חברון בירושלים. אבל עכ"פ מבואר דמשונה למעליותא ישיבת ירושלים משיבת שארי מקומות שבא"י, א"כ ממילא י"ל אפי' יהי' הת"ח שבשאר מקומות שוים לירושלים אבל עכ"פ ממילא אינהו טובים במעשה המצוה בישיבת ירושלים, ויעיין בספר ברכי יוסף סימן רנ"א [אות ה'] מענין קדימת בעל מעשים, ומכ"ש כששניהם חכמים דיש קדימה לבעל המעשים:

איברא דהרמב"ם בהל' אישות [פי"ג הי"ט וכו'] מייתי הך מתני' הכל מעלין לא"י והכל מעלין לירושלים, ואמנם לא מצאתי לו בהל' מתנות עניים [פ"ז הי"ג] הך ספרי פ' ראה [ט"ו ז'] דיש להקדים עניי א"י, ולא מייתי רק קדימה דפ' איזהו נשך [ע"א ע"א] קרובין מעניי עירך. וכשאני לעצמי אמרתי דקרא אם כסף תלוה [שמות כ"ב כ"ד] לא מיירי בפורענות ח"ו שידורו ישראל בח"ל בזמן שיושביה של א"י בתוכה, דנראה דאפי' כשעושים רצונו של מקום לא הובטח [שלא] (ש)יהיו בהם עניים שצריכים להלוות לפי שעה, אע"ג שהובטחו אפס כי לא יהי' בך אביון [דברים ט"ו ד'] שיצטרך ליטול מתנות באדם, אבל שלא יהי' עני שיצטרך להלוות לא הובטחו, א"כ מיירי קרא דאם כסף תלוה בשעושים רצונו וכולם יושבים בא"י, ולא הוצרך קרא לקדימה לעניי א"י, אבל קרא דפ' ראה מיירי להדיא בשאין עושים רצונו ולא יחדל אביון וכמו שהי' בזמן בית שני, ואז יש קהלות ישראל בח"ל הוצרך לומר בארצך להקדים עניי א"י לעניי ח"ל, כך הי' נלע"ד. אלא שמרמב"ם נראה דלא פסקו כלל להך ספרי, וצ"ע:

וכבר הארכתני יותר מדי. ולסיים בנחמה אומר מ"ש לעיל דקביעת יום מועד ביום עשיית נס הוא ק"ו דאורייתא, ולפע"ד לפ"ז יום פורים וימי חנוכה דאורייתא הם, אך מה לעשות בהם אם לשלוח מנות או להדליק נרות או לעשות זכר אחר זהו דרבנן, והעובר ואינו עושה שום זכר לימי חנוכה ופורים עובר על מצות עשה דאורייתא (ג), אך העושה שום

לשם לא ידעתי אם רשאים לעשות כן (ח), והוה כעין מ"ש רלב"ח [שו"ת סי' ג'] במי שנדר לקבר שמואל הנביא יע"ש (ט). וכבר עלה בלבי לומר לפמ"ש רמב"ן באגרת הנפלא שלוש שכל מקום המקודש יותר מחברו חרוב ושמש יותר מחברו, ע"כ הואיל ובעו"ה עדיין לא הגיע עד עתה זמן בנינו ע"כ הי' זאת כדי שלא יתישב ירושלים ביתר עז כי לא זכינו לכך, מי יתן ויזכני הי"ת להיות ממישבים של ירושלים ועכ"פ לא ממהרסים וממחריבים ח"ו להאריך גלות ישראל:

ומאוד תמהתי על דברי י"נ הגאון מהו' עמרם ג"י, מוחזקני בו שהוא בקי בחדרי תורה ואך הפעם לא כיון יפה במ"ש ורמז לעיין בתשו' מהרמ"פ סימן כ"ט דבזה"ז אין חילוק מקומות. הנה הגאון הנ"ל כ' כן מאיטליא למהר"מ אלשקר בירושלים, שאין לו להשתרר עליו ותלמידיו אע"פ שהוא יושב ירושלים, ומעתה אם נבין הדברים כפשוטן ואין בין ירושלים לאיטליא כלום, א"כ מכ"ש שאין מעלה ליושבי א"י שבשאר קהלות, דעכ"ת צירא פלוגתא אי קדשה לע"ל [שבועות ט"ז ע"א], מקום מקדש ודאי קדשה לע"ל [זבחים ק"ב ע"ב], ואנשי ירושלים קרובים עכ"פ טפי למקום מקדש ההוא משארי יושבי א"י. אבל חלילה לא היתה כך כוונת הגאון ז"ל, אלא לענין השתררות התורה שיהיו בני ח"ל מחויבים להיות נגררים אחר בני א"י בגזרותיהם ותקנותיהם ומכ"ש יושבי ירושלים שנאמר מציון תצא תורה, וזה בטל עתה בעו"ה, ואדרבה אפשר בבל עדיף מא"י מפני שהוא מקום ישיבה טפי, ויעיין בלח"מ ספ"ה ממלכים, ומימי הרי"ף ואילך אין מעלה גם לארץ שנער לשארי ארצות לענין שררות התורה, אבל מענין קדושת המקום לא דבר הגאון ז"ל. וכיון שלא דיבר הגאון מהרמ"פ ז"ל מזה נחזי אנן, דתנן [כתובות ק"י ע"ב] הכל מעלין לירושלים אפילו אם רובא גוים כמבואר שם ופסקו בש"ע [אה"ע סי' ע"ה ס"ד], ש"מ אפי' בזה"ז הדין כן. ומהרי"ק שרש ה' כ' בזמנו אין לך מצוה גדולה כזו לבנות בהכ"נ בירושלים עה"ק מקום מוכן לעלות תפלה השמימה וכו', ובסוף השרש ההוא כ' וז"ל כדי שיהיה להם בזכות העמידה שם כי רב הוא כי שם ציוה ה' את הברכה לברך בשמו

(ח) וכ"כ בדרשות דף ש"צ טור ב' ע"ש. אמנם בליקוטי הערות הובאו כמה מקורות מכתבי האר"י ועוד לסיבת השמחה ביום ל"ג בעומר במירון, ע"ש.
(ט) ע"ע שו"ת ח"ו סי' כ"ז ד"ה יעז.

(ל) נרפס בסו"ס תורת האדם.
(לא) ברפוסים המאוחרים הוא סי' י"ד.
(לב) וכ"כ בשו"ת או"ח סי' ר"ח ד"ה ומ"ש דפורים, בחי' שבת (ירושלים - תשמ"א) כ"ב ע"א ד"ה פסולה, וכ"ג ע"א

וּבְמִזְרָה: כֹּה וְהָיָה | עַל-כָּל-הָהָר גְּבוּהַ וְעַל כָּל-
 גְּבֻעָה נִשְׂאָה פְּלָגִים יִבְלִי-מַיִם בְּיוֹם הַהָרָג רֹב
 בְּנַפְל מְגִדְלִים: כֹּה וְהָיָה אֹר-הַלְבָּנָה כְּאוֹר
 הַחֲמָה וְאוֹר הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַעֲתִים כְּאוֹר
 שְׁבַעַת הַיָּמִים בְּיוֹם חֲבַשׁ יִהְיֶה אֶת-שֶׁבַר עַמּוֹ
 וּמַחֲץ מִכְתּוֹ יִרְפָּא: ס כֹּה הִנֵּה שֵׁם-יְהוָה בָּא
 מִמְרָחֵק בְּעַר אִפּוֹ וְכַבֵּד מִשָּׂאָה שִׁפְתָיו מִלֵּאֵן
 זַעַם וּלְשׁוֹנוֹ כְּאֵשׁ אֲכָלָת: כֹּה וְרוּחוֹ בְּנַחַל
 שׁוֹטֵף עַד-צִוָּאר יַחֲצֶה לְהַנְפִּיחַ גּוֹיִם בְּנַפְת

כה ויהי על כל טור רם ועל כל רמא
 מנטלא פצידין נגדין מין תקלא
 למלכין ולמשריתהון ביום קטול רב
 במפל כרביין: כו ויהי גיהור סיהרא
 כגיהור שמשא וגיהור שמשא יהי עתי
 לאנהרא על חד תלת מאה ארבעין
 ותלתא כגיהור שבעת יומיא ביומא
 דתיב יי ית גלות עמיה ומרע מחתיה
 יסי: כוהא שמא ניי מתגלי כמא
 דאתנביאו עלוהי נבייא מלקדמין תקיף
 רוגזה וקשי מלסוברא מן קדמוהי על
 רשיעיא נפק לוס ומימרה כאשא
 אכלא: כה ומימרה כנחל מגבר עד צואר
 תקיפין יקטיל לארמא עממא ברמות
 ריקנו וקם דסעו בליסת עממא:

27/07/2018

מסורה (כו) שבעתים. ו' בקריאה וס' נמסר בסדר בראשית: שבעת הימים. ח' ומקומם מצויין במסרה רבתא דאסרנא בריש האי חבורא בערך יום חבוש ג' בקריאה וס' ביום חבוש ה' את שבר עמו. פארך חבוש עליך. פניהם חבוש בסמון: ירפא. ג' בקריאה וס' נמסר במ"ב ס' כ': (כו) ולשונו. ו' מ"ל בקריאה וס' נמסר בספר שפטים ס' ו':

רשי

פיל"א זלע"ז, מזרה יו"ן זלע"ז, ומדרש אגדה זליל ל'
 זלול שיהא האוכל זלול זמנן: (כה) יבלי מיב. נהמי
 מיס כמו (ירמיה יז) ועל יזבל ישלח שרשיו: ביום הרג
 רב. שיהא טבח גדול (נאחז אשור) יונתן מילגס זיוס
 קטול רב זמיפל כרצין: (כו) שבעתים כאור
 שבעת הימים. שבעתים שבע שבעות כאור של שבעת
 הימים הרי ארבעים וחשע שבעות העולים לשלש
 מאות וארבעים ושלושה: (כו) שם ה'. גבורתו שמהא לו
 לשם מה שיעשה כנחצ: בא ממרחק. להאמין מה
 שהצטיח זה ימים רבים: משאח. ה"א יחירה ואינו
 אלא כמו משא לפיכך נקודה רפי: (כח) כנחל שוטף.
 אשר העוצר זו יחלה זו עד לוארו שאין זו שום כח
 לעמוד בפני שטף המים: להנפה. להניף אוויר
 זלע"ז: בנפת שוא. לא להועיל להם והם סצורים
 להועיל:

מהר"י קרא

מן הצורות ומן הקצה: (כה) ביום הרג רב. באומות: בנפול
 מגדלים. מגדלי מבצריהם: (כו) ואור החמה יהיה שבעתים
 כאור שבעת הימים. אילו אמר החמה יהיה שבעתים ושתק.
 הייתי אמר שבעתים של יום אחד. (עכשיו) שאמר כאור שבעת
 הימים. למדנו שמוסיף אורה על כל יום ויום של שבעת ימי בראשתי
 שבעתים. נמצא האורה מתכפלת על אורה של שבעת ימי בראשית
 שלש מאות וארבעים ושלוש. ורבותינו פירשו כאור של שבעת ימי
 המשתה שהוא עתיד לעשות לצדיקים לעתיד והוא עתיד (להפשיע)
 (להשפיע) להם אורה. שקשה להם דבר זה. אם יום ראשון נבראו
 המאורות יפה אומר כאור שבעת הימים. (והלא ברביעי נבראו
 המאורות. אלא כאינש) דאמר כן וכן אנא מפקד (לשבעת) יומי
 משתיא: (כח) ורוחו כנחל שוטף. שהוא עמוק כל כך שעד
 צואר יחצה. כנחל שמגיע לצוארו של אדם שכיון שמגיע עד צוארו
 של אדם שוב אינו יכול לעמוד בו: יחצה. לשון מחיצה. ולא לשון
 מחץ מכה. כלומר כנחל שיעשה מחיצה עד צואר: להנפה גוים
 בנפת שוא. כמו על הר נשפה שאו נס הרימו קול להם. הניפו יד
 ויבאו פתחי נדיבים. כלומר שירמוזו להם על האומות שיבואו אל

מצודת דוד

יחזקו המוץ בתערובות תבואה נקיה אשר זורה ברוח על ידי
 הרחת ובמזרה להסיר הפסולת כי מרוב הברכה יאכילו גם
 לבהמות תבואה נקיה: (כה) והיה על. כל הר גבוה ועל כל
 גבעה וכו'. פלגים. מרוב המטר: ביום הרג רב. כל זה
 הטובה יהיה בעת שיהיה הרג רב במחנה אשור על ידי
 המלאך המכה בס: בנפול מגדלים. באבדן השרים הגדולים
 שבהם: (כו) כאור החמה. תבהיק אורה כמו אור החמה:
 יהיה שבעתים כאור וכו'. יהיה שבעה פעמים ככה וחזר
 ופירש שיהיה כאור שבעת הימים ביחד והוא ענין משל על רוב הטובה כלפי שנאמר ביום רעה שמש וירח קדרו (יואל ב): ביום
 חבוש. זה הטובה יהיה בעת ירפא שברם ומכתם ר"ל אחר מפלת אשור שיהיה מכה בהם: (כו) הנה שם ה'. מפלת אשור שהוא

מצודת ציון

לפי שמגיפין אותו אל הרוח: ובמזרה. גם הוא שם כלי עשוי לזרות בו
 התבואה: (כה) פלגים. אמות המים המתפלגים ומתפרדים אילך ואילך:
 יבלי מיב. גם הוא מענין פלגים כמו ועל יובל ישלח שרשיו (ירמיה יז)
 וכפל המלה בשמות נרדפים וכן אדמת עפר (דניאל יב): (כו) חבוש. ענין
 כריכת מטלית על מקום השבר כמו ולא חובשו (לעיל א). ומחץ. ענין מכה
 ופצע כמו מחץ ראש (תהלים קי): (כו) זעם. כעס וקצף: אוכלת. שורפת:
 (כח) ורוחו. ענין דבור הבאה בהפחת הרוח: שוטף. ענין מהירות ההלוך:
 יחצה. ענין חלוקה כמו ותחץ לארבע רוחות השמים (דניאל יא): להנפה.
 להוליך ולהביא ולפזרה בתוך הנפה והוא כעין כברה ובדר"ל ונפה

מלוא הניל היינו תהיה כל הצוחתה לאכול הצוחתה של שנת הארץ הניל. [תקס"א].

וספרת לך שבע שבתות שנים וגו' וארבעי שנה, כבר כחצתי והארצתי לעיל מזה

דמרחו לימי ספירת עמר שהם שבע פעמי שבע ימים ונחשב יום לשנה יום לשנה, ואומר עוד דכל יום הוא מענין שבעה ע"ה שבע ציום הללחיד והי"ל ז' פעמי ז' פעמים כמי"ש חגרות יונתן [ישעי' ל' כ"ד] על שבעתים כשבעת ימי בראשית שיהי לעיל

החמה ז' פעמים ז' פעם ז' העולה שמי"ג ושכן יהי לדיקוי לעיל כדכתי' והוצבתי כללאת השמש בגבורתי, והנה כן הם ימי מ"ח הקדושים הללו ועל זה כתי'

[תהלים י"ב] אמרות ה' אמרות טהורות כסף לרוף צליל לארץ מזוקק שבעתי כמו שבעתים הניל שהוא שמי"ג כניל ומשום כן לי"ג בעמר מקודש עפי כי עמר גמטריי ש"י וזרף לזה לי"ג עולה שמי"ג הניל, עוד

כחצתי לעיל כי לי"ג בעומר הוא הוד שצבד הוד פעם הוד עולה רבי"ה צמלואו רי"ש כ"ף ה"ה עולה כח"ר. הנה תראה כי בצמומר הללו אל בקדשו נאמר

עשרה מיני שיר שהם נגד עשר [ספירות] ומינים ועגב נגד הוד פ"ש, והנה מינים עגב עולה ג"כ רבי"ה כניל וחצוין כי הכל מכוון צמח"י, והנה כבר כחצנו כי עמ"ר ר"ח ע"ד מחי רשעים ועמר גמטריי ש"י

והקצ"ה מנחיל לכל לדיק צ"פ ש"י כמי"ש בחי"ה [צמ"ס סוכדרין דף ק' ד"ה עתי'], צ"פ ש"י גמטריי כתר ללדיקום וכתי' לרשעים, וכתי' [שם ל"ז] צהכרת רשעים תראה, כי רשעים גמטריי כרת ולא תכרת רשעי לשני חלקים יהי צ"פ ש"י, ועוד צהכרת חקלת

רשעים חסיר הערלה מן הכרית ויהי מילה כמובן לכן אם תכרית רשעים צוחתיי יבוא ר"ש מלד אי י"מ מלד השני ועי"ן צחמלע תחלק לשנים יהי ל"ה מכל זד. לרף ל"ה עם ר"ש יהי גמטריי חקלה. ולרף ל"ה עם י"מ יהי אחיות מילה, והנה חיבת הכרית יתהפך הכתי"ר ומשוי"ה אדם צמלואו אליף דלית מ"ם עולה תרכ"ה ויזידו להפכו לעובה או לרעה כחפלו

ובחירתו, ודעה"ה בצמומר מה אדיר שמך [שם ח'] תמה על זה שנתן כ"כ ממשלה לאדם לתקן ולפגום כרצונו, לכן המה ראו כן תמהו [שם מ"ח] ר"ח תרכ"ה הניל. [תקס"ב; ועי' בדח"ס דף ר"פ עור א']. והיו לך ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים

שנה, פי ע"ד שאמרו ז"ל שהפוגם ימיו היו הנה הם חסרים ממספרו ויכול לתקנם ולהחזירם בע"ש או בער"ה, והנה אמר כאן כי אם ישמר שבע שבתות השנים יתקן בכל שנת שמטה כל מה שקלקל בששה שנים, נמלא לכשיגיע היובל, והוא שמר

כראוי שבע השמיטות הרי אלו השבע שנים מתחשבים לו למי"ט שנים, ואולי דקדק עוד לומר ימי שבע

שבתות השנים צאומרו ימ"י הכוונה לימי הספירה מי"ט יום שצין פסח לעלת ויהי החיקון לפי"ז בכל שנה מי"ט יום ומי"ט שנים עולה מי"ט פעמים מי"ט, והוא כמי"ש חגרות יונתן [ישעי' ל' כ"ד] והוצבתי כללאת השמש בגבורתי שהוא יולאת השמש לעיל שבעתים כאור ימי בראשית ואותו האור שבעתים שבעה פעמים שבעה פעם שבעה שהוא שמי"ג פעמים והיינו כניל.

ואמרתי רמז צמה שחטרעמו ישראל ונפשינו קלה צלחם הקלקל [במדבר כ"א], כי מרע"ה

מרומו נפסוק בשגם הוא בשר כידוע [חלוין קל"ט:] והרמז צה כי ה"י לו עוד צ' מדרגות יותר משמי"ג הניל והעטם כי אם לו יהי שכל ישראל יעלו למדרגה הניל כללאת השמש בגבורתי לשמי"ג אורות, מ"מ כולם מקבלים אותו האור ע"י מרע"ה וכל החורה

נקראת על שמו, נמלא הוא המשפיע והם המקבלים ויש צן משפיע למקבל צ' מעלות כמובן, כי אלו ה"י רצוין משפיע לשמעון ולוי אותו משפיע ולא מקבל מי"מ יש לראובן על לוי הדרגה א' שהוא זכה להשפיע ולא לוי ויש ללוי על שמעון מדרגה א'

שמעון לר"ך לקבל מראובן ולוי אין לר"ך לקבל מראובן, נמלא יש לראובן על שמעון צ' מדרגות, והל"ש דקרי לוי למשה בשגם היינו צ' שג"ס, והבן זה, וכבר כחצתי במקום אחר a ישראל חטרעמו

על זה שיהיו מקבלים ע"י אחר ויהי המשפיע צחתי זכר להם והם צחי נקבה ולא אצו זה אלא יקבלו בעלמם מצדו אמלעי ושם צחתי כי נפשו קלה צלחם הקלקל רי"ת נקצ"ה לרמוח שלעקו על שצחינחם צחינת נקבה, ועמה אוסיף כי להם הקלקל גמטריי

שמי"ג כניל כי אמרו נפסח קלה להיות רק במדרגת שמי"ג הניל ולא יובן שמחשיבים שונאי ישראל עי"ז כליי ח"ו כי אם לא יהי להם אמלעי ולא יהי להם שום משפיע ולא יהי צחינת שום מקבל, לא יתוסף על שמי"ג הניל רק מדרגה א' ויהי ח"ו שמי"ד

ויתקיים חילול ואשמידם ה' וילנו. [תקס"א].

דקרי' לכם ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה, פי אעפ"י שלפעמים ע"י עיבורים או חסרים לא עלו מי"ט שנה או יהי יחורים על כך

מי"מ לאל גומר עלי ויהי לכם ימי שבע שבתות השנים נחשבים לתשע וארבעים שנה. וניל צ"י אל חונו וגו' במספר שני תצואות ימכר לך גמי קאוי כניל דפשיטם כל אדם יודע לחשוב שנות היוכל אך במספר החדשים הכוספים על מי"ט שנים או הנגרעים וכניל. [תקל"א].

(א) תמצא ב"ש הזכרון (ירושלם תשי"ז) עמ' ק"ב בהעתק שם מחיה פ' חקת בקרא ויסעו מהר ההר וגו'.

וכבוד, אך בכל זאת לא יגבה לבו ויביע בגדולים ממנו אשר הוא נגדם כיושבי קרנות, ויכיר את מקומו ומדרגתו ולא יעשה בעלמו שהוא גדול הדור ולא יכול לשמוח בחלקו אשר זכה בו. [תקפ"ט].

[מ"ז] כי צי ירבו יומך ויוסיפו לך שנות חיים. אחז"ל [חגיגה ה':] החופט יום אי צונה נחשב לו לשנה כמו צמרגלים, וא"כ ומדה עוצה מרובה חמש מאות נמלא לפ"ז המקיים התורה יום אי צונה הו"ל יומו חמש מאות שנה, ונעשה שותף להקב"ה שיומו הוא חלק שנים, ומגיע לכל שותף חלק אי היינו חמש מאות שנה. וזה כי צי ירבו יומך ר"ל צי אני ואתה כצרכי שותפים וירצו הימים שיהי כל יום ויום חמש מאות. [תקפ"ג].

[מ"ט] אם אתה נותן לי כל כסף וזהב וכו' איני דר אלא במקום תורה וכן כתוב בספר תהלים ע"י דוד מלך ישראל טוב לי תורה פוך מאלפי זהב וכסף וכו' ואומר לי הכסף ולי הזהב, פי' דרובה אדם בקצ שלו מעי קצין של חצרו [כצ"מ ל"ח], והתורה שלנו ולא של הקב"ה דאפי' צבת קול און משגיחין ואומרי' לא צשמים היא [שם נ"ט:], משא"כ כסף וזהב הוא של הקב"ה אפילו מה שצדינו ממנו אמר דהע"ה כי ממך הכל ומידך נתנו לך [כנעיל פי"ג מ"ז:], על כן ההוא אמר טוב לי תורת פוך שהוא שלי משא"כ כסף וזהב כתוב לי הכסף ולי הזהב נאם ה'. [תקפ"ז].

אם אתה נותן לי כל כסף וזהב וכו' וכן כתוב בספר תהלים על ידי דוד מלך ישראל, טוב לי תורת פוך מאלפי זהב וכסף, דמלך נלעוה וכסף וזהב לא ירצה לו, אמנם וכתב לו משנה תורה וקרא צו כל ימי חייו, אמנם סד"ח זה תורה שצכתה אכתי מנ"ל תורה שצע"פ, על כן חידש דהע"ה טוב לי תורת פי"ך דייקא אפי' תורה שצע"פ וק"ל. [תקל"ג *].

ביצד, דת"ח העוסק בתורה כאלו קיים כל תרי"ג כמ"ש במעשה רוקח ולכן אחז"ל על ת"ח ואוהביו בצאת השמש בגבורתו [כ"ב ח"ז] היינו שמש דלע"ל שהיא שבועתיים שהוא שמ"ג [כת"י שופטים ה' ל"א] ומשו"ה פני משה כפני חמה דלע"ל ע"ש, והנה לאו דוקא ת"ח כי הקב"ה מזמין להם גומלי חסד המספיקים להם לחם ואו שולחנם כמזבח כידוע [כס"ף חגיגת], וי"ן הוה כמנסך יין ע"ג המזבח [כיומא ע"א]. ושמן למאור כתיב וחובל עול מפני שמן מפני שמנו של חוקי' מלך יהודה שנתן שמן לבתי כנסיות [כסנהדרין צ"ד], ועי"ז הת"ח עוסק בתורה, נמצא לפ"ו כל ישראל ה"ל כמקיימי כל תרי"ג, והיינו תעריך לפני שלתן נגד צוררי שהיא מכפר כמזבח ומגין מהצוררים כמזבח כמ"ש תוס' פ"ק דמגילה בפסוק הלנו אם לצרינו, דשנת בשמן ראשי הוא להאיר בבהמ"ד וכיסי רייה הממלא גרונו של ת"ח יין, אך טוב וחסד של גומלי חסד אלו ירדפוני כל ימי חיי ואז שבתני בבית ה' בבית המדרש לאורך ימים.

אל תצקש גדולה לעלמך דייקא רק תצקש גדולה במקום שאין אנשים למען גדור גדרי התורה ואז תצקש להי' ותורתו לא לעלמך, ונגד זה אמר בסופא כי מה לך לשולחנם של מלכים הלא שולחנך גדול משולחנם ע"כ אם לא יהי' לשמו של מלך עליון ית"ש למה לך הגדולה הזה — אח"כ אמר אם כבר עליה לגדולה מפני ההכרח כנ"ל שהזמן גרמא, מ"מ אל תחמוד כבוד כשמעון שלא אמר העבר לי מקל ממקום למקום. [סוטה י.]. וכו' יוסף דאומנא נציהיה לא הוה קרא [סוף צרכות] וככ"ג, ועי"ז אמר שהרי כתרך גדול מכתרס ומה לך לכבודס, ואמר עוד יותר מלימודך עשה עמוס עליוך יותר מיכולתך צעול התלמידים והליצור ואת הכל כל חוכל כי ה' בעזרך והוא העובד ולא אתה, ועל זה אמר בסופיה העפ"י שהחוש מעיד שהקב"ה הוא הפועל כל זאת והוא צעל המלאכה ולא אתה, מ"מ נאמן הוא בעי"ל מלאכתך דייקא שיבנס לך שבר פטונתך כי צכתך פעלת כל זאת, והוא ע"ד האמור במקום אחר כל העוסקים עם הליצור יהי' עוסקים עמהם לש"ש בזכות אצוחס מסייעתס ומ"מ מעלה אני עליכס שבר הרצה כאלו עשיתס אתס מכחכס. [תק"ס].

[מ"ץ] במעוט שנה. אחז"ל ישנתי 'אז נוה לי שינן אדם ה' שעות גמטרי' א"ז ע"י מגי"ח [ס"י רל"ח סק"ח], ולא כווגו שמונה שעות צכל יום ותורתו מתי משתמרת, אלא כל לרכי יישוב עה"ז גלגוליו וסצותיו נקרא שניה, על כן אמרו שלוש היום יעסוק צלרכי גופו צאכילה שתיב ושונה, ומ"מ להציה עקף לציתו, וזהו שלוש היום ה' שעות. [תקנ"ז]; ועי' דרשות ח"ס דף רי"צ סוף עור ג'.

המכיר את מקומו והשמה בחלקו, פי' שישמה מאד בחלקו צחיים שלא שם חלקו מיושבי קרנות ויודה להי' מאד על זה יותר מהודאה על עושר ונכסיו

ה' הפרק קנין תורה אשלים במאמר אחד שכי מרן זצ"ל בפי' דברים שנת פק"ח, וז"ל:

הי' רועי לא אחסר, באשר בנאות דשא ירביצני אפילו רק דשא עשב בעלמא אני מסתפק על מי מגוחות ינהלני, כ"כ מורי ז"ל בהפלאה, [במס' כתובות דף ק"ד ע"א ד"ה לא ע"ש, ועי' דרשות ח"ס דף י"ב טור דין], ואוסיף לפרש, ע"כ מיירי מהסתפקות הגוף, אך נפשי ונשמתי ישובב מלשון שביב אש ורוצה לעלות בגדולות ונפלאות, כי לא תסתפק בחכמת התורה לפי יכולתה, אזי הי' ינחני במעגלי צדק למען שמו שלא אכשל ח"ו באלישע אחר שנכנס לפרנס לפנים ממחיצתו ונדחה לגמרי רחמנא לצלן — גם כי אלך בניא צלמות היא הגלות שאין קיים מצות דק במספר אני ישינה ולבי ע"ר כמ"ש סמ"ג ועמ"ש בס' מעשה רוקח במס' תענית, לא אירא ר"ע מספר ר"ע מצות, כי אתה עמדי שאזכה לקיימם בגלות, ומספר שמ"ג החסרים שהם בסוד משי"ה בשג"ם הוא בשר, וזה ר"ת שיבטך ומישענתך הימה ינחמוני, הא